

Ustavodajna skupščina je sprejela Ustavo FLRJ. — Nova vlada maršala Tita.
Deklaracija nove vlade maršala Tita.
Proslava obletnice ESZDNJ. — V četrti Moste so si delavci in nameščenci izvolili zaupnike.
Delitev veleposestva v Polhovem Gradcu. — Zadrudni denarni zavod. — Špekulant obsojen na smrt.
Ljudska skupščina Albanije. — S procesa v Nürnbergu. — Delo organizacije Zdrženih narodov.

Leto VII. - Št. 28 | Izhaja vsak dan razen ob ponedeljkih | Ljubljana, sobota, 2. februarja 1946 | Mesečna naročnina Din 40.— | Cena Din 2.—

USTAVODAJNA SKUPŠČINA JE PROGLASILA USTAVO FLRJ

Maršal Tito dal ostavko vlade in sestavil novo vlado

Ljudska skupščina je z navdušenjem sprejela novo vlado maršala Tita

Beograd, 1. febr. (Tanjug). Zvezna skupščina in Skupščina narodov Ljudske skupščine FLRJ sta imeli danes svojo drugo skupno sejo, na kateri je bila slovesno imenovana nova vlada FLRJ na čelu z maršalom Jugoslavije Josipom Brozom-Tito.

Po otvoritvi seje in čitanju zapisnika vseslovesno sprejeli obeh domov Ljudske skupščine je predsedujoči Josip Vidmar predlagal Skupščini dnevni red današnje seje: Imenovanje nove vlade Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Ko je Skupščina z dolgoletnim odobravanjem sprejela predlog, je predsednik Vidmar prosil maršala Tita, naj da Skupščini poročilo o uspehu misije, za katero je dobil mandat.

Prihod maršala Tita na govorniški oder so pozdravili vsi člani Ljudske skupščine in z dolgoletnim ploskanjem.

Mandator Ljudske skupščine FLRJ za sestavo nove vlade FLRJ, maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito je dal Skupščini glede sestave nove Zvezne vlade sledeče poročilo:

»Tovariši ljudski poslanci! Ko sem dobil mandat za sestavo nove vlade, sem to nalogo izvršil. Ob tej priložnosti želim povedati nekaj besed o sami sestavi vlade.

Pri tem je bilo potrebno upoštevati več momentov: prvič nacionalne momente, drugič politično-partijske in tretjič, kar je najvažnejše in glede česar mislim, da se vi vsi strinjate, vprašanje kvalitete ljudi v vladi, ki mora delati. Posvetoval sem se s predstavniki vseh strank, ki se nahajajo v Ljudski fronti. Lahko smo se sporazumeli prav na osnovi momentov, ki sem jih predložil. Tudi zato bi vas prosil, da poslušate moje poročilo, odnose pa da imenujem osebe, ki vam jih tukaj predlagam kot člane nove vlade, katere boste vi ali potrdili ali izrekli svoje mišljenje. Prvo je mesto predsednika. (Vsa Skupščina vstane in burno in dolgo vzklika maršalu Titu kot predsedniku ministrskega sveta.) Drugič: podpredsednik ministrskega sveta in predsednik kontrolne komisije pri vladni Edvard Kardelj. (Vsi poslanci stoji burno ploskajo.) Drugi podpredsednik ministrskega sveta je Jaka Prodanović. (Ploskanje.) Sedaj pridejo trije ministri brez portfelja in to prav iz tistih razlogov, ki sem vam jih navedel, to je nacionalnih, in to minister brez portfelja Milovan Djilas (burno ploskanje), minister brez portfelja Kirilo Savić (ploskanje) in minister brez portfelja Dimitar Nestorov (ploskanje). Torej to so trije ministri brez portfelja. Morda se vam to na prvi pogled zdi nekoliko nenavadno. Niso samo ti momenti, o katerih sem tukaj govoril, ampak je tudi drugi moment, ki govori za to, da je sprejemljivo in da je potrebno, da ti ministri brez portfelja v resnici ne bodo brez dela,

»Tovariši in tovarišice! Slišali ste poročilo in predlog ljudskega poslanca maršala Josipa Broza-Tita o sestavi njegove vlade. Ali sprejema Skupščina to poročilo in ali sprejema Skupščina in potrjuje listo ministrov, kot jo je predložil mandat?«

Ljudski poslanci vstanejo in z burnim, dolgotrajnim ploskanjem soglasno potrjujejo. S tem proglašajo predsednik Vidmar, da je ljudska skupščina imenovala novo vlado Federativne ljudske republike Jugoslavije po listi, kot jo je predložil maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito. Nato je sledil kratek odmor.

»Tovariši in tovarišice! Slišali ste poročilo in predlog ljudskega poslanca maršala Josipa Broza-Tita o sestavi njegove vlade. Ali sprejema Skupščina to poročilo in ali sprejema Skupščina in potrjuje listo ministrov, kot jo je predložil mandat?«

Ljudski poslanci vstanejo in z burnim, dolgotrajnim ploskanjem soglasno potrjujejo. S tem proglašajo predsednik Vidmar, da je ljudska skupščina imenovala novo vlado Federativne ljudske republike Jugoslavije po listi, kot jo je predložil maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito. Nato je sledil kratek odmor.

Življenjepis ministra za notranje zadeve A. Rankoviča

Rankovič se je rodil leta 1909 v vasi Draževci, posavski okraj. Je sin siromskih staršev. Že zgodaj je ostal brez očeta, ki je umrl kmalu po svetovni vojni zaradi izčrpanosti in bolezni, ki si jo je nakopal v vojni in na solunski fronti.

Rankovič se je že kot deček posvetil obrtništvu in je še zelo mlad stopil v vrste delavskega gibanja ter postal voditelj napredne mladine za Srbijo in vidni sindikalni funkcionar.

Na čelu mladinskega gibanja je vodil najaktivnejšo borbo proti šestojanuarski diktaturi, čim je ta pričela z delom, toda padel je med prvimi v roke policiji. Prvi proces proti političnim krivcem po 6. januarju je bil proces proti njemu. Na policiji so ga strahovito mučili, vendar pa je Rankovič dostojno, vztrajno, drzno in brez strahu branil svoje gibanje, gledajoč svojim krvnikom v oči. Tudi vsakovrstna mučenja ga niso prisilila k popuščanju. Bil je obsojen na šest let robije, katero je preстал v Sremski Mitrovici in Lepoglavi, kjer je vodil borbo obsojencev proti nečloveškemu režimu.

Ko je preстал robijo, je stopil leta 1935 v vojsko, da bi tam odslužil vojaški rok, kjer pa je bil prav tako predmet sumničnega in šikan.

Ko je odslužil vojaški rok, je leta 1937 stopil na čelo delavskega gibanja

v Srbiji, kmalu nato pa je postal voditelj naprednega delavskega gibanja Jugoslavije in ena najvidnejših njegovih osebnosti.

Ko je izbruhnila vojna, je delal na organizaciji odpora proti okupatorju in kot tak padel v roke gestapa, od koder pa so beograjski antifasisti s silo rešili svojega priljubljenega voditelja.

V vojni je bil član Vrhovnega štaba, kjer je mnogokrat zamenjal maršala Tita. Bil je njegov najbližji sotrudnik in je doprinesel več kakor kdor koli k organizaciji vstaje, armade in narodno osvobodilnega gibanja.

Poln neizčrpane delovne energije, globokega in preciznega političnega instinkta, sijajnega organizacijskega in političnega talenta ter neizmernega ljubezni do ljudi ter skrbi za njihove težave in nesreče je zrastle v veliko državniško osebnost novega tipa in priljubljenega voditelja vseh naprednih ljudi naše dežele.

11. novembra so ga izvolili za poslanca v posavskem okraju in v Beogradu. Obdržal je beograjski mandat.

Odlikovan je z našima najvišjima odlikovanjima in z redom Suvorova I. stopnje ter z redom Kutuzova prve stopnje.

Za izredne zasluge in neustrašnost je bil proglašen za narodnega junaka Jugoslavije.

Ustavodajna skupščina je končala svoje delo

V četrtek, dne 31. januarja, popoldne je bila 4. skupna seja Zvezne skupščine in Skupščine narodov Ustavodajne skupščine, na kateri je bila na slovesen način proglašena Ustava Federativne ljudske republike Jugoslavije. Temu svečanemu dogodku so prisostvovali predsednik zvezne vlade maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito, predsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ dr. Ivan Ribar, podpredsedniki in sekretar Prezidija ter člani zvezne vlade. V diplomatski loži so bili prisotni člani diplomatskega zbora: sovjetski veleposlanik Sadčikov s člani veleposlanstva, francoski veleposlanik Payard, turški veleposlanik Koperler, češkoslovaški poslanik Korbel, grški poslanik Delietos, sekretar ameriškega veleposlanstva Fraley, švedski odpravnik poslov Bergman, predstavnik bolgarskega poslanstva Meekov in bolgarski poslanik v Varšavi Todorov, ki se prehodno mudi v Beogradu.

Predsedoval je tov. Josip Vidmar, ki je otvoril sejo Ustavodajne skupščine ob 16.30 ter takoj predal besedo sekretarju Joži Milojeviću, ki je prečital zapisnik 3. skupne seje obeh domov Ustavodajne skupščine.

Nato se je obrnil predsednik Vidmar k poslanecem Ustavodajne skupščine s temile besedami:

»Ker določa na podlagi poslovnika dnevni red za skupne seje Ustavodajne skupščine sama na predlog predsedujočega, je potrebno, da sprejemo sklep glede dnevnega reda. To skupno sejo je sklicalo Predsedstvo Ustavodajne skupščine ter stavilo skupščini v proglasitev Ustavo FLRJ, ki je bila s strani Ustavodajne skupščine z glasovanjem v obeh domovih že sprejeta. Zato predlagam za današnje skupno sejo tale dnevni red: Proglasitev Ustave Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Poslanci obeh domov so s ploskanjem v znak odobravanja sprejeli predlagani dnevni red.

Sekretar Predsedstva Ustavodajne skupščine Mile Peruničić je nato prečital besedilo pisma Predsedstva Ustavodajne skupščine.

Pismo Predsedstva Ustavodajni skupščini

Predsedstvi obeh domov Ustavodajne skupščine, Zvezne skupščine in Skupščine narodov, sta obvestili Predsedstvo Ustavodajne skupščine, da sta njuna odloga dne 30. januarja na 12. sestanku izglasovala dokončno besedilo Ustave FLRJ, ki je bila izdelana na temelju osnutka, ki ga je v imenu vlade predložil minister za konstitucijo, ter z izpremembami in dopolnitvami, ki sta jih predlagala ustavodajna odbora obeh domov, ter z naknadnimi izboljšanjimi, ki jih je predlagal namestnik ministra za konstitucijo, kakor tudi z redakcijskimi popravki, ki sta jih predlagali skupni redakcijski komisiji obeh ustavodajnih odborov.

Na svojem 13. sestanku, ki se je prav tako vršil 30. januarja, je Zvezna skupščina s 326 glasovi, ne da bi kdorkoli glasoval proti ali se glasovanja vzdržal, sprejela dokončno besedilo Ustave, ki ga je že prej sprejela Skupščina narodov. Skupščina narodov je namreč na svojem 13. sestanku istega dne s 163 glasovi, ne da bi kdo glasoval proti ali se glasovanja vzdržal, sprejela dokončno besedilo Ustave.

Na ta način je Ustavodajna skupščina po vsestranski debati o osnutku Ustave v odborih in plenarnih obeh domov sprejela Ustavo, temeljni zakon naše Federativne ljudske republike.

Istočasno, ko so se vodile debate o osnutku Ustave v Ustavodajni skupščini, so se široke ljudske množice po vse državi na brezštevilnih sestankih in konferencah prav tako najaktivneje udeležile proučevanja in razpravljanja o osnutku Ustave. S teh sestankov, na katerih je delovno ljudstvo iz mest in vasi pokazalo navdušenje za predlagani osnutek, globoko prepričano, da osnutek Ustave predstavlja kronanje velikih demokratičnih pridobitev junaka Ljudske borbe v osvobodilni vojni proti fašizmu in reakciji, so bili poslani skupščini in ministrstvu za konstitucijo številni predlogi, kot prispevek za izboljšanje osnutka. Tako je istočasno s delom skupščine tudi celokupno ljudstvo v državi, pa tudi izven današnjih državnih meja, s svojim odobravanjem in živahnim sodelovanjem pri izgradnji Ustave pokazalo, v kolikšni meri predstavlja ta Ustava splošno ljudsko delo v kolikšni meri odgovarja življenjskim interesom in resničnim demokratičnim naprednim težnjam vseh naših narodov.

V tem prepričanju, ko je izvršilo svojo dolžnost do ljudstva in njegovega predstavništva, ima Predsedstvo Ustavodajne skupščine čast, da v smislu zakona in poslovnik predlaga skupni seji obeh domov Ustavodajne skupščine sprejeto Ustavo zaradi njene proglasitve.

Dano v Beogradu, dne 31. jan. 1946.
Predsedstvo Ustavodajne skupščine FLRJ.

Predsednik: dr. Ivan Ribar, I. r.
Sekretar: Mile Peruničić, I. r.

Zatem je poročevalec ustavodajnega odbora Zvezne skupščine Moša Pijade prečital v srbskem jeziku prvi del Ustave Federativne ljudske republike Jugoslavije od čl. 1. do čl. 43 vključno. Ljudski poslanci Zvonko Brkić je prečital v hrvaškem jeziku drugi del Ustave od čl. 1. do čl. 76 vključno. Ljudski poslanec Marjan Brečelj je prečital tretji del Ustave v slovenskem jeziku od čl. 77. do čl. 114. vključno. Ljudski poslanec Vlada Malevski pa je zaključil čitanje Ustave od čl. 115. do čl. 139. vključno v makedonskem jeziku.

Predlog ljudskega poslanca Sretena Žujoviča

Po prečitanem besedilu Ustave je predsednik Vidmar dal besedo ljudskemu poslancu Sretenu Žujeviču, ki je v imenu ljudskih poslancev kluba Ljudske fronte predložil Ustavodajni skupščini naslednji predlog:

»Sklep Ustavodajne skupščine Federativne ljudske republike Jugoslavije o proglasitvi Ustave Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Ustavodajna skupščina Federativne ljudske republike Jugoslavije, kot najvišji predstavnik narodne suverenosti in izraz soglasne volje vseh narodov Federativne ljudske republike Jugoslavije, na skupni seji svojih domov, Zvezne skupščine in Skupščine narodov,

sklene,

da se Ustava Federativne ljudske republike Jugoslavije, ki sta jo sprejeli Zvezna skupščina in Skupščina narodov, proglasi in objavi narodom in državljanom Federativne ljudske republike Jugoslavije.

V imenu ljudskih poslancev kluba Ljudske fronte:
Sreten Žujović, Andrija Hebrang, Bane Andrejev, Frano Frol, Djuro Pucar, Miha Marinko, dr. Siniša Stanković, dr. Obren Blagojević, Mitar Bakić, Josip Rus, Ljuba Babić, Lazar Kuliševski.«

Čitanje sklepa je spremljalo burno ploskanje. Predlog je bil v celoti sprejet. Predsednik Josip Vidmar je nato razglasil:

Ustavodajna skupščina je soglasno proglasila Ustavo Federativne ljudske republike Jugoslavije in s tem stopa proglašena Ustava v veljavo.

Ustavodajna skupščina nadaljuje svoje delo kot Ljudska skupščina FLRJ

Ko se je poleglo dolgotrajno odobravanje in vzklikanje »Živele prva ljudska ustava«, je dobil besedo ljudski poslanec Rodoljub Colaković, ki je v imenu poslancev Ljudske fronte Ustavodajne skupščine predložil Ustavodajni skupščini sledeči predlog:

»S sprejetjem v Zvezni skupščini in Skupščini narodov in slovesno proglasitvijo na skupni seji obeh domov Ustave FLRJ — temeljnega zakona nove državne tvorbe skupne bratske osvobodilne borbe narodov Jugoslavije in njihove svobodne odločitve, da živijo skupno v eni, federativni in na temelju resnične demokracije zgrajeni državi,

Ustavodajna skupščina,

ko je izvršila svojo veliko nalogo, ki ji jo je ljudstvo kot ustavodajnemu telesu poverilo, sklene, da v skladu z Ustavo, ki predvideva Ljudsko skupščino FLRJ kot predstavništva narodne suverenosti in kot vrhovnega organa državne oblasti FLRJ, ter zaradi izvršitve važnih zakonodajnih nalog pri izgradnji celokupne državne organizacije, nadaljuje svoje delo v svoji sedanji sestavi kot Ljudska skupščina FLRJ do poteka z Ustavo predvidenega roka.

Predlagali v imenu ljudskih poslancev kluba Ljudske fronte:
Andrija Hebrang, Frano Frol, Djuro Pucar, Miha Marinko, Bane Andrejev, Lazar Kuliševski, Josip Rus, Sreten Žujović, Mitar Bakić, dr. Siniša Stanković, dr. Obren Blagojević, Ljuba Babić.

Predlog ljudskega poslanca Rodoljuba Colakovića, naj Ustavodajna skupščina nadaljuje svoje delo kot Ljudska skupščina, je skupščina z burnim odobravanjem soglasno sprejela.

Nato je sekretar Mile Peruničić prečital ukaz Prezidija Ljudske skupščine FLRJ o sklicanju Ljudske skupščine FLRJ k prvemu izrednemu zasedanju:

Ukaz o sklicanju Ljudske skupščine FLRJ k prvemu izrednemu zasedanju

Ker je Ustavodajna skupščina s proglasitvijo Ustave FLRJ zaključila svoje delo kot Ustavodajna skupščina in na temelju sklepa skupne seje obeh domov, da nadaljuje delo kot Ljudska skupščina FLRJ, je Prezidijski Ljudske skupščine FLRJ na temelju čl. 74. I. odstavka Ustave sklenil:

da se Ljudska skupščina FLRJ skliče k prvemu izrednemu zasedanju, ki se bo pričelo s skupno sejo Zveznega sveta in Sveta narodov dne 31. januarja 1946 ob 18.30 s sledečim dnevnim redom:

Določitev dnevnega reda.
31. januarja 1946. — V Beogradu. — Št. 24.

Prezidijski Ljudske skupščine Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Predsednik: dr. Ivan Ribar, I. r.
Sekretar: Mile Peruničić, I. r.

Zgodovinsko sejo Ustavodajne skupščine je nato predsednik Vidmar zaključil z besedami:

»Gospodje ljudski poslanci, tovariši in tovarišice! Ob zaključku te zgodovinske seje bi rad v kratkih besedah podčrtal resnično zgodovinski pomen te današnje seje. Sprejeli in proglasili smo Ustavo FLRJ. S tem smo položili temelj vsemu našemu bodočemu državnemu in družbenemu življenju. Toda s to Ustavo smo storili še več. Doprineši smo mnogo ideji demokracije. Ko smo na svoji zemlji že za časa osvobodilne boja položili temelje povsem izvirni, povsem naši jugoslovanski demokraciji, smo sedaj izdelali svojo ljudsko demokracijo. S tem smo poleg tega utrdili idejo demokracije v tem delu Evrope ter s tem tudi utrdili mir v jugovzhodnem delu Evrope, v katerem predstavlja Jugoslavija pomemben činitelj.

Tako smo s tem zgodovinskim dejanjem izpolnili svojo dolžnost napram sedanjosti. Toda mi imamo tudi težke in svečane dolžnosti napram preteklim dnevem in napram ogromnim in krvavim žrtvam, ki so jih naši narodi doprinesli tekom te velike svetovne vojne. Oddolžiti se moramo žrtvam svojih narodov, in mislim, da lahko trdim, da se jim resnično oddolžujemo. Tem velikim žrtvam smo se oddolžili z osvoboditvijo Jugoslavije in proglasitvijo republike Jugoslavije, a oddolžili smo se jim tudi z današnjo proglasitvijo Ustave, ker so vse te velike pridobitve, ideje, za katere so naši narodi in naši junaki boreli trpeli tekom štiriletnem borbe. Lepo je tekom načelne diskusije glede te Ustave nek naših tovariši, ljudski poslance, rekli, da ne bi mogli našim padlim borcem postaviti lepšega spomenika, kakor je prav ta, danes sprejeta in proglašena Ustava. Toda mi imamo še dolžnosti napram našim žrtvam, napram našim mrtvim tovarišem in napram živim. Sprejeli in proglasili smo Ustavo. Sedaj prihaja na vrsto, da to Ustavo dejansko uresničimo. Drugič imamo dolžnost, da to Ustavo z vsemi moralnimi in fizičnimi silami čuvamo in da jo branimo pred silami reakcije in vsemi drugimi silami, ki bi ji hotele škodovati. Tretja naša najvažnejša naloga obstoja v tem, da z vsemi moralnimi in fizičnimi silami v bodočem življenju izpomo vse programske možnosti, ki nam jih ta Ustava daje in ki jih obsega. Mi vse te dolžnosti sprejemamo ter jih hočemo in bomo izpolnili.

Ob koncu imam čast, da čestitam narodom Jugoslavije k tej Ustavi, da čestitam Ljudski skupščini, vsem ljudskim poslanecem, da iz vsega srca čestitam onemu človeku med nami, ki je s svojim delom, s svojo voljo in s svojimi idejami vzbudil in poglabil ustvarjalno energijo, ustvarjalni element jugoslovanskega ljudstva — ne samo poglabil, ampak začrtal tudi smer in disciplino, da čestitam maršalu Jugoslavije in predsedniku vlade Josipu Brozu-Titu. (Vsi ljudski poslanci vstanejo s svojih sedežev ter z dolgotrajnim in burnim odobravanjem ter vzkliki »Živele spremiljajo te besede predsednika Vidmarja.)

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Deklaracija nove vlade maršala Tita

Beograd, 1. febr. Po krajšem odmoru je Ljudska skupščina FLRJ nadaljevala z delom. Predsednik Josip Vidmar je obvestil ljudske poslance, da je nova vlada FLRJ v času prekinitev seje prisegla pred Prezidiumom Ljudske skupščine FLRJ, in je nato zaprosil maršala Tita, naj prečita deklaracijo nove vlade. Med navdušenim ploskanjem, ki je trajalo nekaj minut, je predsednik vlade maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito prečital deklaracijo vlade FLRJ. Deklaracija vlade FLRJ se glasi:

»Tovariši in gospodje ljudski poslanci! S sprejetjem ustave je končno dovršena naša nova državna zgradba. Zaključena je prva po vojna stopnja politične konsolidacije in ustvarjanja vsega tistega, kar napravi iz države državo, in to v tem primeru resnično ljudsko državo. V tem razdobju so imeli naši narodi velike uspehe, izvršili so velika dela, kakor v političnem in kulturnem, tako tudi v ekonomskem pogledu. Nastopa drugo razdobje, katerega smernice so jasno začrtane v naši ustavi. To je razdobje, ki ni nič manj težko v pogledu naših gospodarskih in drugih nalog, nalog za obnovo naše dežele itd. Če pogledamo nazaj od leta 1941, skozi kakšne viharje in težave so šli naši narodi in kaj so vse vzdržali, tedaj ne vidimo samo velike in neizbrisne življenjske sile naših narodov, ampak tudi veliko ustvarjalno moč in polet. To je za nas najboljši jamstvo, da bomo tudi te naloge in težave, ki še stojijo pred nami, z gotovostjo in uspešno premagali.

Prva Zvezna vlada FLRJ, ki je bila sestavljena na temelju ustave in potrjena od Ljudske skupščine FLRJ, se zaveda ogromnih nalog, ki stojijo pred njo, in težav pri izvrševanju teh nalog. Zaveda se tudi te težke odgovornosti pred narodi Jugoslavije, ki jo prevzema nase. Te naloge bo lahko izvršila samo na ta način, če bo imela polno podporo ljudstva, če bodo državni in gospodarski organi vestno vršili svoje dolžnosti, če bo vsak uslužbenec od najnižjega uradnika do ministra delal v duhu ustave FLRJ, ki predstavlja izraz težen naših narodov, ki predstavlja temelj naše ljudske demokracije, naše državnosti, naše nacionalne enakopravnosti in socialne pravičnosti, ki vsebuje vse elemente za ustvaritev gospodarsko in kulturno močne države, v kateri je zajamčena srečnejša bodočnost vsem državljanom. Razumljivo je, da bo tej vladi olajšano delo zato, ker so bile temeljne smernice tega dela že davno začrtane.

Te smernice so bile začrtane že med veliko osvobodilno vojno in so se nadaljevale naprej po vojni, dokler jih nismo sedaj končno utrdili v Ustavodajni skupščini, v novi ustavi. Ta vlada smatra za najvažnejše in najnujnejše vprašanje: obnovo naše dežele. Tej veliki in neodložljivi nalogi bo vlada posvetila vse sile in največjo pozornost, kot je delala po možnosti do sedaj. Ta vlada bo še nadalje čim bolj skrbela za tiste predele naše dežele, ki so v tej vojni najbolj trpeli, in to so predvsem: Bosna in Hercegovina, Lika in Kordun, Dalmacija, Crna gora, Sandžak in nekateri drugi kraji.

Čeprav letos še ne bo mogoče izdelati splošnega državnega načrta, bo Zvezna vlada kljub temu morala po vladah republik začeti že letos z načrtno izgradnjo požganih vasi in mest v teh predelih. Zvezna vlada upa, da bo pri uresničevanju te naloge dobivala največjo pomoč in podporo najširših ljudskih množic iz vseh naših ljudskih republik. Treba je zgraditi in usposobiti za stanovanje na tisoče in tisoče hiš in gospodarskih poslopij, ki so jih požgali in razrušili nemški, italijanski in drugi okupatorji.

Usposobitev in dvigovanje našega gospodarstva zahtevata ogromnih naporov in sredstev. Vlada se bo lotila reševa-

nja tega vprašanja z največjo energijo. Dvig tovarn, rudnikov, prometa itd. na predvojno stopnjo in celo višje, to je naloga, ki jo mora vlada s pomočjo širokih delovnih množic in ljudske inteligence v veliki meri že letos izvršiti. Proizvodnja v tovarnah in podjetjih se mora zvišati in stroški proizvodnje znižati, ker se vlada zaveda tega, da lahko samo na ta način pride do izboljšanja življenjskih pogojev tako delavcev kakor kmetov in meščanov. Izdelati dovolj raznih tovarniških proizvodov, pomeni omogočiti v zadostni meri preskrbo kmetov, delavcev in ostalih državljanov s temi proizvodi. Zmanjšati stroške proizvodnje pomeni znižati cene tem proizvodom, pomeni tudi zmanjšati razliko med cenami tovarniških in kmetijskih proizvodov, pomeni utrditi zaupanje kmetov v obstoječe stanje, pomeni utrditi zvezo delavcev in kmetov, pomeni utrditi našo Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo.

Prometne prilike lahko, če so dobre, v mnogem olajšajo in pospešijo gospodarski razvoj naše dežele, a ga lahko prav tako ovirajo, če ostanejo takšne, kakršne so. Zato se bo vlada trudila, da bo predvsem usposobila promet, kadar gre za obnovo. Treba je čim prej zamenjati leseno konstrukcijo mostov z jeklenimi ali betonskimi mostovi. Treba je čimprej usposobiti dvojne proge tam, kjer so že potekale, kot na primer: Zagreb-Beograd itd. Treba je zgraditi na stotine požganih in porušeni železniških postaj in skladišč, ker brez tega si ni mogoče niti misliti uspešnega in rednega prometa. Treba je usposobiti rečni in pomorski promet, da bi lahko odpravil potrebam današnjega in potrebam jutrišnjega dne; z drugimi besedami: potrebam gospodarstva v Federativni ljudski republiki Jugoslaviji. Vlada se bo trudila, da na kakršnen koli način nabavi potrebna sredstva za izgradnjo novih prometnih poti, novih tovarn, novih rudnikov, novih podjetij, ki so neobhodno potrebna razvoju našega gospodarstva.

Vse to zahteva ogromne materialne izdatke, organizacijske napore in spretnosti. Iz rednega proračuna ne bo mogoče mnogo storiti. Treba je z vsemi silami povečati fond za obnovo in široko ljudsko iniciativo, ki je že do sedaj pokazala sijajne uspehe pri obnovi naše dežele. Eden izmed močnih virov za obnovo morajo biti reparacije. Vlada bo storila vse korake, da se čimprej plačajo reparacije naši državi, ki je najbolj trpela od vseh držav v Evropi. Prav tako je za vrnitvijo tistega, kar so okupatorske sile naprobile v naši deželi. Vlada se bo trdno držala tega, da se to povrne, brez ozira na to, kje se sedaj nahaja. V vprašanju reparacij in povrnitve naša država do sedaj ni našla dovolj razumevanja celo pri nekaterih naših zaveznikih. Preseneča nas dejstvo, da nekateri naši zavezniki radi pozabljajo, da je bila Jugoslavija žrtev italijanske agresije in da so italijanske okupacijske čete povzročile ogromno škodo v naši deželi. Pozabljajo, da je Italija dolžna povrniti prizadeto škodo. Razumljivo je, da lažje pozabljajo tisti, ki ni doživeli nesreče, da bi v svoji lastni deželi izkusil vse zločine in uničevanja okupatorja. Toda Jugoslavija tega ne more pozabiti, tudi če bi hotela. (Splošno burno odobranje.) Rane so preveč globoke in škoda preveč nenadomestljiva, da bi se moglo to pozabiti in odpušiti brez vsaj delne povrnitve te škode. Mrtvih ne bo mogoče nihče več priklicati v življenje, toda pri izgradnji požganih vasi in mest nam morajo pomagati tisti, ki so te zločine izvrševali. To zahteva pravičnost, ki jo ne more nihče odrekati naši deželi in ki jo je v polni meri zaslužila. To zahteva interes bodočega miru in mednarodnega sodelovanja.

Vlada smatra kot enega izmed najvažnejših sektorjev v gospodarstvu — kmetijski sektor. Vlada se bo trudila, da letos v celoti dovrši kolonizacijo in izvede agrarno reformo. Kmetom-kolonistom bo treba pomagati, dokler se ne postavijo na lastne noge. Določeno posredovanje vlade ali v ta namen določenih organov na posameznih naselbinah kolonistov je treba razumeti kot pomoč in ne kot odrekanje lastništva. Setev in obdelava zemlje, ki se bosta vršili na teh posevstvih na zadrugi način, je način, da se kolonisti čimprej prilagodijo novim pogojem in usposobijo za intenzivni način obdelave zemlje. Vlada bo morala kolonistom zagotoviti določene kredite pod čim ugodnejšimi pogoji, da bi se kolonisti čimprej izmotali iz težav. Vlada bo tudi podpirala združništvo, ker je ne obvezuje k temu samo ustava, ampak tudi to, da zadruge predstavljajo močan čimtelj v našem gospodarstvu. Z izdajanjem raznih kreditov pod ugodnimi pogoji se bo omogočil razvoj zadrug. Da bi naše kmečke zadruge v resnici popolnoma odgovarjale svojemu namenu, morajo biti pod skrbstvom države in predvsem v rokah siromašnih in srednjih kmetov, v rokah tistih, ki zaslužijo zaupanje širokih kmečkih množic, in ne v rokah raznih špekulantov, ki hočejo izkoristiti zadruge v svoje osebne namene ne glede na skupnost. V kmetijstvu bo treba sploh uvesti več načrtnosti. Naloga Zvezne vlade in narodnih vlad republik je, ustvariti potrebne pogoje za to. Naše kmetijstvo mora biti pod kontrolo vlade in mora biti načrtno, predvsem kar se tiče industrijskih rastlin. Kmetom je treba pomagati z dobrimi semeni in gojili in jih poslati tja, kamor je potrebno. Sejati in gojiti je treba tam, kjer bo najbolj uspevala ta ali ona vrsta žitaric, sadja, povrtnine itd. Racionalno izkoriščanje raznovrstnih prirodnih pogojev naše dežele za namenoma, da se dvigne naše kmetijstvo, bo prineslo velike koristi naši deželi in bo izredno utrdilo naše gospodarstvo sploh. Vlada ima nalogo delati v tem pravcu, da se čimprej rešimo dosejanega primitivizma in da pridemo do sodobnih metod dela v gospodarstvu naše dežele.

Čeprav se socialne funkcije prenašajo na federalne vlade, bo vendar Zvezna vlada posvečala še nadalje največjo pozornost krajem, ki so trpeli v vojni. Socialna pomoč se bo dajala predvsem vojnim sirotam in nesposobnim za delo. Ustava predvideva, da je vsak naš državljan dolžan dati skupnosti po svojih sposobnostih. Zato bodo Zvezna vlada in Ljudske republikanske vlade z organizacijo in izvajanjem javnih del zaposlovale tiste, ki nimajo drugih dohodkov ali zaslužka. Dosedanja način reševanja socialnega vprašanja je imel tudi negativne posledice. Ogromne vsote, ki jih je v ta namen dajala država, niso dosegle popolnoma svojega namena. Pomoč se je dajala tudi tistim, katerim ni bila potrebna, in tistim, ki so bili sposobni za delo. Posledica tega je bila, da so se prav tako izogibali delovni obveznosti in se niso menili za delo in za plačo. Ustanovitev državne kontrole komisije pri Zvezni vladi bo velikega pomena za pravilno delovanje državnega aparata. Vlada bo s pomočjo svojih kontrolnih organov najodločneje postopala proti vsakomur, ki škoduje državi oziroma ljudski skupnosti, bodisi po organih ljudskih oblasti ali v gospodarstvu. Vlada bo z druge strani prav tako odločno postopala s tistimi državljanji, ki hoté ne izplačevati svojih obveznosti do države, bodisi da se to izraža v neplačevanju davkov ali neizpolnjevanju kakšnih drugih obveznosti. V kolikor bi do takih pojavov prišlo, so škodljivi za državo in za ljudsko skupnost kot celoto. Vlada je s svoje strani dolžna in bo tudi izvršila pravilno razdelitev delovnih bremen po imovinskem stanju in po dohodkih, tako da ta bremena ne bodo izražala socialne nepravičnosti in ne bodo ovirala dviganja življenjskih ravni posameznikov na vasi ali pa v mestu.

V zunanji politiki si je naša dežela močno utrdila svoj položaj. Pridobila si je velik ugled med Združenimi narodi. Navzočnost predstavnikov naše države na skupščini Združenih narodov v Londonu in stališče, ki ga zavzemajo do številnih važnih vprašanj, jasno dokazuje, da se FLRJ s svoje strani z vsemi močmi trudi za utrditev miru in mednarodnega sodelovanja. V svoji zunanji politiki bo nova vlada šla naprej po poti, po kateri je hodila dosedanja vlada. Eden izmed najmočnejših čimteljev naše neodvisnosti in mirnega razvoja naše dežele, je nerazrušljiva zveza med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo. Ekonomsko, politično in kulturno sodelovanje z ZSSR ima neprecenljivo korist za naše dežele. To sodelovanje je tudi velike koristi za utrditev miru in varnosti v svetu.

V podobni smeri se razvijajo naši odnosi s Poljsko in Češkoslovaško. Z vsemi deželami že obstaja zelo tesno ekonomsko, politično in kulturno sodelovanje. Jugoslavija je z obema državama sklenila trgovinske pogodbe, ki bodo v obojestransko veliko korist.

Odnosi s Bolgarijo in Albanijo so najboljši. Samo pogoji, v kakršnih je bratska Bolgarija, ovirajo do neke mere poln razmah ekonomskega in političnega sodelovanja med našima dvema državama. Vendar pa ni kriva temu domovinsko-frontovska Bolgarija niti Jugoslavija. Naša globoka želja je, da se domovinsko-frontovska Bolgarija čimprej prebrodila vse te težave, pri čemer bo vedno naša naša podpora. Naša želja je, da bi se obe naši deželi lahko neovirano posvetili svojemu polnemu razvoju in medsebojnemu sodelovanju. Z našo sosedo, mlado albansko republiko nas veže skupna borba proti istim zaslužnjavcem, vežeta nas skupna borba

in skupno trpljenje. Zato niso narodi Jugoslavije brezbržni do albanskega naroda. Albanija je s svojim deležem v vojni na strani Združenih narodov popolnoma zaslužila, da se spoštuje njena neodvisnost in integriteta. Prepričan sem, da zastopajo vsi naši narodi to stališče vlade. Vlada bo nadalje utrjevala in poglobljala tesne ekonomske, politične in kulturne odnose z albanskim narodom. To sodelovanje ni zelo koristno samo za obe državi, ampak predstavlja tudi močan doprinos k miru na Balkanu.

Odnosi s Grčijo so se v zadnjem času do neke mere izboljšali. Vlada se bo tudi nadalje trudila za izboljšanje teh odnosov. Trudila se bo, izogniti se sistemu, kar bi moglo poslabšati odnose med našima dvema državama in onemogočiti sodelovanje. Prepričani smo, da bo isto storila tudi sosedna grška vlada, ker ni to samo v interesu obeh dežel, ampak v interesu miru sploh.

Odnosi s sosedno Romunijo so dobri in normalni. Obstaja ekonomsko sodelovanje med obema deželama in obstojajo najboljši izgledi v bodočnosti za še večje sodelovanje, takoj ko bo demokratska Romunija prebrodila neke težave, podobne kot Bolgarija.

Naša dežela je sedaj dala največje dokaze dobre volje, da hoče živeti v dobrih odnosih s sosedno Madžarsko. Prva je ponudila roko v spravo in velikodušno prezrla preteklost prav v interesu bodočega miru in dobrih sosednih odnosov. Prepričani smo, da madžarska vlada ne misli tako kot tisti revizionistični in reakcionarni elementi v Madžarski, ki so največ krivi zločinov, izvršenih med okupacijo v Bački, Medijemurju in Prekmurju, in ki so jih danes opogumili nekateri mednarodni reakcionarni krogi, da znova postavljajo svoje imperialistične zahteve do sosednih dežel in do Jugoslavije. Razumljivo je, da ti ljudje škodujejo samo Madžarski, ker slabijo zaupanje sosednih narodov do nje. Zato ni odvisno od nas, kako se bodo naši odnosi razvijali v bodoče, ampak predvsem od same Madžarske (ploskanje).

Vlada se bo trudila, da bo utrdila in poglobljala dobre odnose z ostalimi našimi velikimi zavezniki. Pronučeje se možnosti za sklepanje trgovinskih pogodb predvsem s tistimi državami, od katerih moremo dobiti največ za obnovo naše dežele. Vlada bo upoštevala interese lastne države in se bo lotila končnega reševanja gotovih ekonomskih vprašanj v naši državi, na katerih so zainteresirane nekatere zavezniške in nevtralne države. Vlada bo, priznavajoč in izvršujoč svoje obveznosti, ki jih ima Jugoslavija še izpred vojne, delala z vsemi silami za utrditev zaupanja do Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Kar se tiče teritorialnih zahtev, predvsem vprašanja Istre, Slovenskega Primorja, Trsta, a tudi Koroške s slovenskim življenjem, ki ga sistematično raznarodujejo, bo vlada storila vse, da se ta vprašanja čim bolj ugodno rešijo v korist naše države. (Vsi poslanci vstanejo in dolgo ploskajo.) Te dni bo pri-

šla zavezniška komisija v Julijsko krajino, da bo na terenu proučila stanje in etnične meje. Naša vlada obžaluje, da pri tem niso navzoči tudi predstavniki Jugoslavije, ki je tu najbolj prizadeta. Vlada smatra, da se ne sme pri reševanju tega vprašanja upoštevati samo etničnih, ekonomskih in strateških razlogov, ki govorijo v prilog Jugoslavije, ampak tudi čut pravičnosti do naše dežele, ki je po pretekli vojni izgubila te kraje, ker je bila to cona, ki je bila na škodo Jugoslavije plačana Italiji za njen vstop v vojno na strani Entente. Se manj pa ima Italija pravico zahtevati to danes, ker ni napadla samo Jugoslavije, ampak je bila tudi v vojni proti Združenim narodom (ploskanje). Za nas ne obstoji nobena Wilsonova črta. To je stvar preteklosti, preteklih kombinacij, ki so se jih oprijeli italijanski imperialisti, da bi vsaj nekaj iztrgali na škodo naše države in na škodo našega prebivalstva, ki živi v teh krajih. Ker nima Zvezna vlada polne podpore samo pri vseh narodih Jugoslavije, ampak tudi največjo podporo vsega prebivalstva, brez ozira na nacionalnost v teh krajih, ki so pred rešitvijo, bo najodločneje branila interese naše države in naših narodov. Vlada je mišljenja (vseh naših narodov, ko smatra, da je v interesu bodočega miru in dobrih odnosov), da se to vprašanje reši pravično, ker je to naša neizpodbitna pravica, ker zahtevajo tako naša pravičnost, ki morajo zmagati po tej veliki osvobodilni vojni, v kateri je Jugoslavija dala ogromne žrtve z vero v zmago teh načel. (Ploskanje.)

Tovariši ljudski poslanci! Ko sem v najbolj skopih obdobjih našel naloge, ki stojijo pred novo vlado, moram na koncu še enkrat poudariti njihovo ogromno pomembnost za napredek naše mlade ljudske republike. Od njihovega uresničenja je odvisna moč in srečnejša bodočnost naše države in naših narodov. Obracam se k vam, tovariši poslanci, in po vas k vsem našim narodom, da napremo vse sile za izvršitev teh nalog. Predvsem se moramo opirati na naša lastna materialna sredstva. Morali se bomo mnogotermno odreči, dokler ne prebrodimo glavnih težav. Treba je uvesti največjo štednjo, ker so naša materialna sredstva, ki jih imamo na razpolago za obnovo, zelo pičila. Vsakdo mora paziti na vse oblike razsipanja ali uničevanja ljudskega imetja. Vprašanje štednje morajo imeti pred očmi vsi tisti, ki ljubijo svojo deželo, ki želijo, da bi postala čimprej ekonomsko močna in napredna. Samo z največjim naporom, z največjim samozatajevanjem, požrtvovalnostjo in maksimizacijo vseh ljudskih sil bomo lahko naglo izvršili naše naloge in napravili našo deželo takšno, za kakršno so se borili in padali najboljši sinovi naše dežele, kakršno si želijo tudi vsi naši narodi — bogato, kulturno in srečno domovino, na katero ne bo ponosna samo sedanja, ampak tudi bodoča generacija.

Člani nove vlade FLRJ so že prisegli pred Prezidiumom Ljudske skupščine FLRJ

Beograd, 1. februarja. (Tanjug.) Ko je mandat za sestavo nove vlade FLRJ, maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito prečital na današnji skupni seji obeh domov Ljudske skupščine listo članov vlade, ki jo je skupščina soglasno odobrila, je bil dan kratek odmor. Med odmorom je novo izvoljena vlada FLRJ prisegla v zeleni dvorani Ljudske skupščine pred Prezidiumom Ljudske skupščine FLRJ. Po prisegi je predsednik Prezidiuma dr. Ivan Ribar pozdravil predsednika vlade maršala Jugoslavije Josipa Broza-Tita in člane vlade z naslednjimi besedami:

»Tovariš predsednik in tovariši ministri! Ko ste prisegli, mi dovolite, da povem nekaj besed. Današnja izvolitev naše ljudske vlade je nekaj edinstvenega v zgodovini naših narodov. Naši narodi so si izvolili po svojih zakonitih zastopnikih v Ljudski skupščini FLRJ svojo pravo vlado, ki odgovarja njihovi pravi volji. Imenovanje vlade, ki je bila sestavljena po volji ljud-

stva, je edinstven dokaz obstoječe stvarnosti v naši Federativni ljudski republiki Jugoslaviji. Vsi ugovori nasprotnikov o diktaturi, ki jih skušajo postavljati nasprotniki naše Ljudske fronte, so bili z izvolitvijo vlade znova ovrženi. Enotna in nedeljiva oblast naših narodov je s to izvolitvijo popolnoma zmagala. V imenu Prezidiuma Federativne ljudske republike Jugoslavije ti, tovariši predsednik, čestitam k polnemu zaupanju naših narodov. Čestitam tudi vsem članom prve vlade po sprejetju ustave. Zaupanje, ki ga narodi s to izvolitvijo izražajo, je v polni meri zaslužno. Kajti ti si ga zaslužili s svojim vztrajnim, požrtvovalnim in junaškim delom ves čas našega ljudskega gibanja, naše narodno osvobodilne borbe in z uspešnimi napori za obnovo ter konsolidacijo naše dežele. Naši narodi so prepričani, da bodo pod tvojim modrim vodstvom nadaljevali borbo in napore za napredek ter procvit naše Federativne republike Jugoslavije.«

Pismo bosanskih pionirjev, ki žive v Mariboru, maršalu Titu

Dne 27. januarja je bil v Mariboru drugi sestanek bosanskih pionirjev. Prisotnih je bilo okrog 50 pionirjev in pionirk iz vseh mariborskih šol. Sestanek je otvorila članica Mestnega odbora ZMS, ki je zbranim pionirjem razložila pomen tega sestanka. Opisala jim je obisk maršala Tita pionirjem v Novem Sadu in jih pozvala, naj se tudi oni marljivo učijo in na ta način polakeže svojo ljubezen do domovine. Pionirji so z zanimanjem sledili govoru in so ga večkrat prekinjali z navdušenimi vzkliki maršalu Titu in Jugoslaviji. Z največjim veseljem so sprejeli predlog, da naj odpošljejo pismo maršalu Titu. Skupno se sestavili naslednji govor:

»Dragi tovariš Tito! Bosanski pionirji v Mariboru Vam pošiljajo, dragi maršal, s svojega sestanka vroče pozdrave. Nam se tu godi dobro. Učimo se marljivo. V naših bratih Slovencih smo našli dobre tovariše. Slišali smo o Vaših besedah, ki ste jih govorili pionirjem v Novem Sadu. Tudi mi obljublamo, da se bomo marljivo in zavestno učili, da čimprej pripomoremo k obnovi naše domovine. Hočemo postati vredni sinovi in hčere Federativne ljudske republike Jugoslavije, ki tako

materinsko skrbi za našo bodočnost. Ko dorastemo, bomo delali za ljudstvo, kakor so se naši borci borili in padali za našo svobodo. Poznamo mi tisto staro družbo, to so ustaši, fašisti in ona visoka gospe, pri kateri naša uboga mama ni dobila pomoči, kadar smo bili brez kruha, četudi so imeli polne šrambe moka. Nočemo več te družbe in če jo bo še kje kaj takrat, ko dorastemo, jo bomo izkoreninili, kot pravite Vi, da jo je treba. Hočemo postati dobri delavci in kmetje, hočemo biti dobri sinovi Federativne ljudske republike Jugoslavije.«

V pismu maršalu Titu so se vsi podpisali. Oni, ki še ne znajo pisati, so prosili načelnika mariborskih pionirjev, naj jih podpiše. Medtem, ko so se eni podpisovali, so ostali zapeli partizanske pesmi in zaključili sestanek s himno »Hej Slovanci.«

Jugoslavlani v Franciji maršalu Titu

Združenje Jugoslovanov, ki živijo v Franciji, je poslalo iz Pariza maršalu Titu naslednje brzojavko: »Tovariši maršal! Zavedamo se Vašega doprinosa pri izgradnji naših temeljnih ljudskih ustanov, potrjenih z novo ustavo, in Vas prosimo, da sprejmete izraze naše tople blyaležnosti in da nam čimprej omogočite povratek pod Vaše okrilje.«

Ustavodajna skupščina je končala svoje delo

Nadaljevanje s 1. strani.

Prvo izredno zasedanje Ljudske skupščine

Ob 18.30 je predsednik Zveznega sveta Vladimir Simić otvoril prvo izredno skupno sejo Zveznega sveta in Sveta narodov, kateri so prisostvovali predsednik Zvezne vlade FLRJ maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito, predsednik Prezidiuma Ljudske skupščine FLRJ dr. Ivan Ribar, podpredsedniki in sekretar Prezidiuma ter člani Zvezne vlade in člani diplomatskega zbora.

Po otvoritvi prve seje Ljudske skupščine FLRJ je Vladimir Simić nadaljeval:

»Po sklepu Predsedstva Ustavodajne skupščine FLRJ, ki je bil prečitan na skupni seji, je bila ta skupna seja Ljudske skupščine FLRJ sklicana zaradi tega, da bi se določil dnevni red.

Preden preidek k določevanju dnevnega reda, vam moram sporočiti, da je Predsedstvo sprejelo od predsednika ministrskega sveta, ministra za narodno obrambo in zastopnika ministra za zunanje zadeve maršala Broza-Tita naslednji sklep:

»Prezidiju Ljudske skupščine Federativne ljudske republike Jugoslavije.

V zvezi s tem, da je Ustavodajna skupščina sprejela novo Ustavo, smatram za svojo dolžnost, da podam ostavko Zvezne vlade, da lahko takoj pristopimo k izvrševanju odločitev, ki jih vsebuje Ustava v VIII. poglavju o zveznih organih državne uprave.

V svojem imenu in v imenu članov vlade izražam zahvalo za zaupanje, ki ga je Ustavodajna skupščina izrazila zvezni vladi 1. decembra 1945, ko ji je poverila izvrševanje dolžnosti do te velike zgodovinske ure, ko je naša država dobila resnično demokratsko Ustavo.

Predsednik ministrskega sveta, minister za narodno obrambo in zastopnik ministra za zunanje zadeve maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito.

Beograd, 31. januarja 1946.«

V zvezi s tem je bila sprejeta na dnevni red skupne seje Ljudske skupščine FLRJ točka: Ostavka vlade FLRJ.

Nato je dobil besedo ljudski poslanec dr. Blagoje Nešković, ki je podal Ljudski skupščini naslednji predlog:

»1. da Ljudska skupščina sprejme ostavko, ki jo je podal dosedajni predsednik vlade maršal Jugoslavije tovariš Tito;

2. da Ljudska skupščina poveri sestavo nove vlade maršalu Jugoslavije tov. Josipu Brozu-Titu (vsi ljudski poslanci vstanejo in nekaj minut burno in dolgo trajno ploskajo);

3. da sedanja vlada vrši svoje posle do sestave nove vlade in do prevzema poslov od sedanje vlade.«

»Javljam, da je bil predlog ljudskega poslanca dr. Blagoje Neškovića soglasno sprejet, tako kot je bil formuliran. S tem je dnevni red izrpan in seja zaključena. Prihodnja seja bo določena pisмено.«

Opozorilo sekretariata Prezidiuma Ljudske skupščine FLRJ

Beograd, 31. jan. Tanjug. Tiskanje Ustave FLRJ v časopisih in posebnih izdajah v katerem koli jeziku, domačem ali tujem, je dovoljeno samo z odobritvijo sekretariata Predsedstva Ljudske skupščine FLRJ.

Iz sekretariata Predsedstva Ljudske skupščine FLRJ.

Proslava obletnice Enotnih strokovnih zvez v Ljubljani

V četrtek zvečer je bila v Frančiškanski dvorani proslava prve obletnice ustanovitve Enotnih strokovnih zvez delavcev in nameščencev Jugoslavije. Na odru je bil velik grb Enotnih strokovnih zvez, obdan z narodnimi in delavskimi zastavami, nad odrom pa napis »Naj žive ESZDN Jugoslavije«.

Po narodni himni, ki sta jo zaigrali godbi »Zarja« in »Sloga«, je moški zbor »Grafike« zapel pesmi: Zdravo, Zebjarška in Hej tovariši. Nato je vojaška godba zaigrala »Kosovo«.

K prvi obletnici ustanovitve ESZDNJ je spregovoril član izvršnega odbora ESZDN Slovenije tov. Tomo Brejc. Med drugim je dejal: »Pred letom dni so bili za ustanovitev Enotnih strokovnih zvez dani vsi pogoji. Imeli smo osvobodilno politično povezavo. Kako je bilo potrebno ustanoviti na osvobodjenem ozemlju enotne svobodne strokovne zveze, smo lahko ugotovili po prvi konferenci, po članu, s katerim so se organizirani delavci in nameščenci borili za večjo produkcijo.«

Toda za ustanovitev Enotnih sindikatov so govorili še drugi tehtni razlogi. Zavedni delavci in nameščenci so se že desetletja borili za enotnost svojih vrst. V bivši Jugoslaviji smo že imeli takozvane neodvisne enotne sindikate, ki jih je razpustila reakcionarna jugoslovanska vlada leta 1920. Organizirani delavci in nameščenci niso na svoje enotne sindikate nikoli pozabili. Enotni sindikati v Jugoslaviji so borbeni tradicija.

Pravi temelj za nove svobodne enotne sindikate pa so postavili delavci in nameščenci leta 1941, ko so najboljši izmed njih odšli v partizane in začeli težko neenako borbo proti dobro oboroženemu okupatorju.

Štiri leta skupnih naporov, žrtve in boj za osvoboditev so to v borbi prekaljeno zvezo še bolj utrdili. Naši tovariši, ki so dali življenje za našo skupno stvar, so enotnost delavcev in nameščencev v Jugoslaviji zapečatili in posvetili.

Jasno nam je bilo od vsega začetka, da razcepjenosti naših vrst ne smemo nikoli več dopustiti. Zvezo ročnih in duševnih delavcev, ki je v narodno osvobodilnem boju dala tako lepe uspehe, so čakale nove naloge. Maršal Tito je postavil pred nas nalogo, da čim prej obnovimo porušeno deželo.

Nato je tov. Brejc omenil, da so bile prve priprave za ustanovitev enotnih sindikatov izvršene že v oktobru 1944. Takrat je izšla tudi prva številka »Delavske enotnosti«, ki je vsebovala že vse glavne misli o bodočih enotnih sindikatih delavcev in nameščencev. Prva konferenca, ki se je lansko leto vršila v Beogradu, pa je enotnim sindikatom določila njihove naloge in odredila njihove konkretne organizacijske oblike.

»Tri četrt milijona članov štejejo danes ESZDNJ, od teh 96.262 v Sloveniji. Akcija za vstop novih delavcev in nameščencev v sindikate se nadaljuje. Razumljivo je, da je najuspešnejše sredstvo — udarno prepričevanje. Najlepše uspehe so dosegli naši delavci in nameščenci v obnovi našega gospodarstva. Že osvobodeno ozemlje v Sloveniji je pokazalo, da bodo delavci razumeli veliko spremembo, ki se je izvršila pri nas in zavzeli pravičen odnos do dela. Prva razstava naših delavcev v Beli Krajini je pokazala ustvarjalno sposobnost našega delavca. To so pokazali tudi naši rudarji na osvobodjenem ozemlju v rudniku Kanžarica, ki je bil prvi obnovljen.«

Nične ne bo mogli zanikati, da delo, ki so ga naši delavci in nameščenci izvršili od osvoboditve do danes ne zasluži, da pride v zgodovino prav tako kot leta narodno osvobodilne borbe. Razen Sovjetske zveze so vse druge države v obnovi daleč za nami. V Sloveniji je treba dati vse priznanje rudarjem v naših revirjih, za njimi pa našim kovinarjem, tekstilcem in drugim strokam. Takega delovnega poleta pri nas ne bi bilo, če se ne bi delavski razred zavedal globokih gospodarskih in socialnih sprememb v naši državi.

Prvikrat v svoji zgodovini vsi delavci in nameščenci aktivno sodelujemo o življenju v naši državi. Ne držimo nas več za vrat stara nasprotnica delovnega ljudstva — monarhija. Imamo republiko z maršalom Titom na čelu. Prej smo bili sužnji, danes smo svobodni graditelji nove ljudske države.

Široko se je razmahnila pri nas resnična svoboda. Preko naših Enotnih strokovnih zvez imamo vpogled v vse naše gospodarstvo. Se več! Sodelujemo in sodelujemo v vodstvu našega gospodarstva. Enotni sindikati nudijo pomoč tudi federalni in zvezni vladi v izgradnji nove socialne zakonodaje.

Delavci in nameščenci Jugoslavije imamo v rokah vse, kar je potrebno, da postane Jugoslavija srečna domovina delovnega ljudstva. To državo delavci in nameščenci ljubimo, naša ljubezen do nje je globoka in iskrena. Mi, organizirani delavci in nameščenci, se bomo trudili za to, da bo Jugoslavija v vsakem oziru močna država.

Ob prvi obletnici Enotnih sindikatov se z globoko hvaležnostjo spominjamo naše vojske in njenih voditeljev, ki so nam priborili nacionalno in socialno osvoboditev. Hkrati izjavljamo, da bomo v bodoče podvojili napore, da bo naša vojska dobila vse, kar rabi.

Ob koncu še par besedi tistim, ki ne pomagajo v izgradnji nove ljudske države, novega gospodarstva in novega človeka, ki napihujejo sleherno našo napako, ki zaradi naših težav tu in tam podcenjujejo in sabotirajo naše delo: Ne veselite se prezgodaj! Mi smo pod Titovim vodstvom kljub našim napakam napravili v petih mesecih več kakor stari politični režimi v drugih državah v enem letu.

Pred nami je prvomajsko tekmovanje. Glavni odbor Enotnih strokovnih zvez poziva vse delavce in nameščence, naj storijo vse, da bo tekmovanje pri nas na čim višji stopnji.

Po govoru sta godbi »Sloga« in »Zarja« zaigrali pod vodstvom tov. Trosta »Slava delu«. Nato je tov. Frelih recitiral Seliskarjevo: Na delo. Po koračnici »Komandant Stane« je pionir recitiral Kajuhovo: »Po tisoč letih«. Vojaška godba je zaigrala. Bežigradski pionirji — harmonikarji so zaigrali »Hej brigade«, »Zdruzena Slovenija« in »Partizanska žena«. Po nastopu dveh pionirjev iz Bežigrada, sta godbi »Sloga« in »Zarja« zaključili proslavo s koračnico »Na jurše«.

Ves program je bil smiselno povezan in vzorno podan. Proslava je bila močnega manifestacija naših sindikatov in njihove povezanosti z našo hrabro vojsko in delavsko mladino.

Delavci četrti Moste na skupni proslavi ob izvolitvi svojih zaupnikov.

zdravil delavce in delavke. Čestital je novo izvoljenim delavskim zaupnikom in med drugim dejal:

»Vesel sem, da lahko v imenu vojske pozdravim delavce in delavke vaše tovarne, da lahko prisostvujem tako velikemu dogodku kot so volitve delavskih zaupnikov. Današnji dan je velikega pomena za vašo tovarno. Izvolili ste ljudi, ki bodo pravično zastopali delavske interese, ki bodo gledali, da storijo vse za izboljšanje ekonomskega položaja delavcev, ki pa bodo končno gledali tudi na to, da se še bolj poglobi bratstvo in ljubezen med delavskim razredom in našo vojsko. Naša vojska se dobro zaveda, da bi bila brez delavskega razreda zmaga nemogoča, da je stal na čelu naše borbe naš največji delavec — maršal Tito. Danes moramo napeti vse sile, da bomo čimprej uresničili poziv našega ljubljenskega voditelja. Volitve delavskih zaupnikov so trden korak na poti enotnosti delavskega razreda, na poti k skupni obnovi skupne domovine.«

Delavci in delavke so navdušeno odobraval besede tovariša majorja Begoviča. Veseli so bili, da jim je spregovoril predstavnik naše ljudske armade, ki je prinesla svobodo delavskemu razredu. Naši delavci bodo delali še z večjim navdušenjem zato, ker vedo, da delajo tudi za našo vojsko, ki je prorok, da bodo tudi v bodoče ostale pravice delavskega razreda neokrnjene.

Iz gruče delavcev, ki se je živahno razgovarjala, se je oglasil delavec tov. Jakopič Alojz in dejal: »Danes, ko praznujemo mi delavci tako velik praznik, ko smo izvolili svoje zaupnike, je prav, da se spomimo tudi naših prvih delavskih zaupnikov, naših padlih borcev. Oni so dali svoja življenja za to, da je dobil delavski razred svojo pravico. Predlagam, da zaključimo našim prvim delavskim zaupnikom, našim nepozabnim borcem trikrat »Slava«.

Delavci so se odzvali njegovemu pozivu, nakar je predsednik volivne komisije tov. Krašnja zaključil zborovanje. Delavci so se uvrstili v sprevod in med petjem partizanskih in delavskih pesmi odšli v Mladinsko zavetišče.

V tovarni »Saturnus«

»Saturnus« je največja tovarna v četrti Moste. Pred vojno je bilo v njej zaposlenih 400—450 delavcev, zdaj jih je manj, ker zaradi pomanjkanja surovin ne delajo vsi stroji. Večinoma so zaposlene delavke in ko so se v četrtek popoldne po delu zbrali v jedilnici, so skoraj vse prostore zasedle delavke. Jedilnica, ki jo je uredila in jo vodi sindikalna podružnica, je najbolj primeren kraj za njihove sestanke in prireditve. Po stenah imajo pritrjene parole in v četrtek so razobesili tudi svoj prapor poleg državne in narodne zastave.

Ob štirih je predsednik sindikalne podružnice otvoril sestanek. Tov. predsednik je toplo pozdravil zastopnika ljubljanskega garnizona IV. armije in zatem predal besedo predsedniku volivnega odbora. Ta je prebral imena 6 zaupnikov, ki so jih delavci na prejšnjih sestankih predlagali na enotno listo. Delavci so jih znova navdušeno pozdravili in z vzkliki potrdili njihovo izvolitev: »Živeli naši svobodno izvoljeni zaupniki, živela delavska enotnost!« Z navdušen-

njem so sprejeli tudi predlagani resoluciji predsedniku NVS tov. Borisu Kidriču in ministru za industrijo in rudarstvo tov. Leskošku. Izvoljenim zaupnikom je čestital še predstavnik vojske in jim izročil pozdrave borcev, podoficirjev in oficirjev IV. armije. V svojem govoru je poudaril, da je delavski razred dal v osvobodilni vojni največ žrtve in mora biti pripravljen na žrtve tudi v gospodarskem boju za utrditve naše svobodne države. Delavci so pritrjevali besedam oficirja IV. armije, kajti govoril jim je kot predstavnik slavne armade, ki tvori skupno z delavskim razredom najbolj udarno pest naših narodov.

Ob petih je bila napovedana skupna proslava delavcev in nameščencev vseh sindikalnih podružnic četrti Moste ob izvolitvi delavskih zaupnikov. Do tega časa je predsednik sindikalne podružnice »Saturnus« uredil s člani še tekoče zadeve: pomenili so se o razdelitvi nakazne za kolesne zračnice, ki jih je preskrbel sindikat, priglasili so se za skupen ogled sovjetskega filma »En dan vojne«, v soboto bodo imeli bajanko za otroke delavcev in nameščencev, otrokom bodo razdelili obleke, ki jo je nakazal Rdeči križ. Živo sodeluje sindikalni odbor s svojimi člani, na rednih sestankih s predavanji in diskusijami se kaže njihova enotnost, ki se je ponovno izpričala prav pri izbiri zaupnikov. Na steni njihove posvetovalnice in obednice pa jih bodri napis: »Delavski razred gre s Titom v boljše bodočnost.«

Proslava

v Mladinskem zavetišču

V dvorani Mladinskega zavetišča v Mostah igra vojaška godba. Delavci iz najbližjih podjetij so že tu. Po cestah prihajajo še nove skupine z zastavami in transparenti. Moščeni se zbirajo na pločnikih in med njimi gre glas: »Delavci so izvolili svoje zaupnike.« Pa se utrga vzklik: »Živeli naši delavci! Skupine imajo na čelu harmonikarja, da jih spremlja, ko pojo udarne partizanske pesmi, vmes pa manifestirajo z vzkliki naši svobodni državi, njenim voditeljem, delavskemu razredu in delavski enotnosti. Vedno bolj se polni dvorana. Med delavci in nameščenci so pomešani borci in oficirji, ki so bili prisotni pri izvolitvah v posameznih podjetjih, potem pa so skupaj z delavci prišli na proslavo.

Na odru, ki je v ozadju okrašen, so zasedli prostore sekretar Mestnega komiteja tov. Kraigher, kapetan Gabelič, zastopnik garnizona IV. armije, predstavnik sindikata, pozneje pa še tričlanski delovski odbor, ki so ga predlagali delavci.

Tov. Kraigher je v svojem govoru najprej pozdravil delavce v imenu Mestnega komiteja KP, nato pa govoril o borbi delavcev za njihove pravice, ki so jih dosegli z zmago Ljudske fronte. Pozval je delavce, da vztrajajo in še z večjo požrtvovalnostjo pomagajo našim oblastem za dvig naše države in prav prvomajsko tekmovanje, pred katerim stojijo, jim mora dati novih vzpodbud za dvig produkcije, delovne discipline, za povečanje medsebojne enotnosti in enotnosti s kmetom in delovnim inteligencom. Na koncu je čestital izvoljenim zaupnikom, ki bodo znali voditi interese delavcev, pa tudi obdržati kontrolo nad delom, saj uživajo zaupanje svojih tovarišev, ki so jih z izvolitvijo priznali za najboljše. Enako je čestital in pozdravil v imenu vojske vse prisotne kapetane Gabeliča in obljubil pomoč vojske, ki zna ceniti napore delavcev, saj je večina naših borcev, podoficirjev in oficirjev zrasla iz vrst delovnega ljudstva.

Iz dvorane so se oglasili delavci različnih tovarni in podjetij. V svojih kratkih nagovorih so izražali veselje, ki ga čutijo delavci ob svobodni izvolitvi svojih zaupnikov. Delavka iz tovarne »Tuma« je obljubila, da bodo žene trdno stale pri delu ob strani moških. Oglasil se je tudi mladinec: »Mladina noče zaostajati v vrstah velike delavske armade, le tako si bomo zagotovili boljše življenje. Zdravimo se pod zastavo dela!«

Na oder je stopil delavec iz Kemične tovarne v modri delovni obleki in recitiral Gregorčičevo »Delavcem«. Takoj za njim pa je recitiral borec JA poseme Matjeja Bora »Beseda«. Nastopil je še pevski zbor tovarne »Saturnus«, med posameznimi točkami pa je igrala vojaška godba.

Pred zaključkom so bile prebrane in navdušeno sprejete resolucije maršalu Titu, Centralnemu komiteju KPS in ministru Leskošku.

Z vzklikanjem in petjem delavskih in partizanskih pesmi so se delavci in nameščenci tovarni četrti Moste razšli. Splet so zavirali transparenti z udarnimi parolami, zastave in po cestah se je razlilo: »Živela delavska enotnost, pogoj naše srečne bodočnosti!«

D. S.

V četrti Moste so si delavci in nameščenci izvolili zaupnike

V Kemični tovarni

Ko je bilo v četrtek ob 4 popoldne delo v Kemični tovarni v Mostah končano, so odšli delavci iz oddelkov in nameščenci iz pisarn v okrašen zborovalno sobo, da izvolijo svoje obratne zaupnike, oziroma da proslavijo potrditev enotne liste.

Tajnik sindikalne podružnice tovariš Slabe je pripovedoval, da so že na treh rednih in enem izrednem sestanku razpravljali o volitvah delavskih zaupnikov ter izbirali kandidate za enotno listo. Izbrali so delavce in nameščence, ki so sodelovali pri osvobodilni borbi in ki so danes prvi pri delu za obnovu. O njih so vsi delavci in nameščenci prepričani, da bodo čestito izvrševali vse dolžnosti delavskih zaupnikov. Tako so postavili na kandidatno listo strojnika Aliča, ki je bil partizan ter sedaj požrtvovalno dela in se udeležuje v delavskem gibanju. Izbrali so tesarja Očvaka, starega boreca za delavske pravice tovariša Zdobila, ključavničarskega mojstra Avgusta Strniša in tovariša Bolho.

Ko je stopil v zborovalno sobo zastopnik IV. armije, so ga delavci navdušeno pozdravili. Nato je predsednik volivnega odbora povedal, da je bila vložena samo lista sindikalne podružnice in so zato kandidati te liste izvoljeni za delavske zaupnike v letu 1946-47. Prizakal je razliko med nekdanjimi volitvami delavskih zaupnikov in današnjimi svobodnimi. Govoril je o pomenu volitev delavskih zaupnikov in o njihovih dolžnostih. Predsednik volivnega odbora je zaključil: »Delavstvo je dalo izvoljenim zaupnikom svoje zaupanje. Poklicani so,

da bodo prvi pri obnovi v letu 1946. Mi vsi pa jim moramo iti na roko.«

Delavci so zahtevali, naj pridejo izvoljeni delavski zaupniki in njihovih namestnikov h govorniškimi mizi. Delavci so jih navdušeno pozdravili in jim obljubili vsi pomoč pri njihovem delu, ki naj bo v korist delavstva in obehem tudi podjetja, ki je last ljudstva.

Nato je spregovoril tov. major Kirn, zastopnik IV. armije. Čestital je delavcem in nameščencem k prvim svobodnim volitvam delavskih zaupnikov in govoril o hitri obnovi, ki je nujno potrebna, če hočemo doseči boljše življenje. Domovino bomo obnovili s tekmovanjem v dvigu proizvodnje, v delovni disciplini in na kulturno-prosvetnem področju. Poudaril je, da je vojska povezana z delavstvom in vsem delovnim ljudstvom, zato sodeluje pri obnovi mostov, tovarni in tudi kmečkih domov. Svoj govor je zaključil z obljubo, da bo naša vojska čuvala pridobitve delavskega razreda in ostalega delovnega ljudstva.

Delavec Mahne je pripomnil: »Prej se zastopniki vojske niso udeleževali delavskih sestankov, nikdar jih ni bilo na zaupniških volitvah. Delavci moramo delati za čim hitrejšo obnovu, za blagostanje delovnega ljudstva, naša vojska pa nam bo vse to čuvala.«

Oglasil se je tov. Mrak. Dejal je, da se je pri vsakih zaupniških volitvah v bivši Jugoslaviji razdor med delavci še povečal, današnje volitve pa so manifestacija enotnosti delavskega razreda. Naša dolžnost je, da to enotnost še bolj utrdimo, da se povežemo s kmetom, z delovno inteligenco in z našo vojsko.

S tem so bile volitve v Kemični tovarni končane. Delavci in nameščenci so

se uvrstili v sprevod ter ob zvokih harmonike odšli z delavskimi in narodnimi zastavami in transparenti v dežje vzgojevališče v Mostah, kjer je vsa četrta Moste skupno proslavila prve svobodne volitve delavskih zaupnikov.

V tovarni kleja

V tovarni kleja ob Šmartinski cesti so tega dne volili delavske zaupnike. V lepo okrašen dvorani se je zbralo okoli 100 delavcev in delavk, ki so pred pričetkom volitev navdušeno prepevali partizanske in delavske pesmi. Na volitvah so manjkali samo oni, ki so bili nujno zaposleni pri strojih.

V začetku je delavce nagovoril predsednik volivne komisije tovariš Krašnja France, ki je v imenu sindikalne podružnice prebral kandidatno listo. Ko je bila lista prečitana, so delavci navdušeno pozdravili izbrane tovariše, katere so izvolili sami, da bodo pravično zastopali delavske interese v cilju enotnosti delavskega razreda. Delavci in delavke so že na prejšnjih sestankih do dobra pregledali vse tovariše, ki bi prišli v poštev, da jim poverijo to važno funkcijo. Danes se niso niti malo pomišljali odobriti predloženo listo, kajti za delavske zaupnike so bili postavljeni ljudje, ki so že prej večkrat s svojim delom dokazali, da se zavedajo velike vloge delavskega razreda, ljudje, ki so se vse življenje borili proti izkoriščevalcem in sovražnikom delavskega razreda. Delavci in delavke so vsakega zaupnika posebej pozdravili s ploskanjem.

Ko se je navdušenje podelo, je spregovoril v imenu IV. armade tovariš major Begovič, ki je v imenu vojske po-

Prešernova razstava v Ljubljani

V petek popoldne je Fran Albrecht, predsednik mestnega ljudskega odbora, v navzočnosti predstavnikov naših oblasti, vojske, kulturnih ustanov in tujih konzulatov odprl Prešernovo razstavo, ki jo prireja ljubljanska univerza in ki je nedvomno ena najbolj zanimivih in pomembnih prireditev v okviru Prešernovega tedna. Kakor je taka razstava pri nas nekaj novega, tako je treba reči, da je pripravljena tako skrbno in da obsega toliko gradiva, da prav gotovo v njej ni manj zanimivih in pomembnih razstavami, ki jih drugod po Evropi prirejuje v spomin na svoje velike ljudi.

Obsežno kulturnozgodovinsko gradivo, ki se nanaša na Prešerna in njegovo pesniško delo, je smiselno razpostavljeno v desetih razstavah prostorih. V prvi sobi so razobešene različne slike, predstavljajoče Ljubljano v Prešernovem času. V naslednji, tako imenovani biografski dvorani so razstavljene razni Prešernovi dokumenti in uradne listine od krstnega lista preko ljubljanskih gimnazijskih in dunajskih visokolskih izpričeval, šolskih izveštij s Prešernovim imenom in Prešernove doktorske teze, pa vse do zapuščinskega akta. V posebni vitrini je razstavljeno prvo Prešernovo pismo staršem in odvetniški akt z dne 15. januarja 1849, na katerem je po vsej priliki zadnji ohranjeni Prešernov podpis.

V posebnem prostoru je prirejena

Prešernova soba s posteljo, mizo in stoluma, ki so bili nekoč Prešernova last in so se nam ohranili v zapuščini Toma Zupana, poleg nekaterih drugih kosov pohištva, ki je — po izročilu — tudi bilo nekoč Prešernovo. V tej sobi je obešena tudi Goldsteinova slika Prešerna.

V nadaljnjih treh sobah so razstavljene vsi prvi tisk Prešernovih pesmi, po vrsti, kakor so izhajali v različnih kratkornih časopisih, posebnih natisih in knjigah. Tu najdemo posamezne izvide nemškega časopisa »Illyrisches Blatt«, »Cbelicos«, »Novice«, tu najdemo prvi natis Sonetnega venca v vseh variantah, prvi natis Krsta pri Savici in prvo izdajo Poeziji iz leta 1846. Tu najdemo tudi doslej neznan Prešernov nemški sonet Janezu Hrdeckemu, ki so ga odkrili prav v zvezi s pripravljanjem te razstave. Dve omari v teh sobah sta posvečeni Prešernovim prijateljema in sodelavcema Matiji Čopu in Poljaku Emilu Korytku. Po stenah teh sob vise portreti raznih Prešernovih sodobnikov, ki se nanje nanašajo tudi marsikatera Prešernova pesem.

Cela dvorana je posvečena Prešernovim rokopisom. Tu najdemo različne Prešernove pesmi take, kakor jih je njegovo pero položilo na papir. Tu je tudi Prešernov rokopisni izvod Poeziji, namenjen cenzuri. Posebna dvorana je posvečena najrazličnejšim izdajam Prešernovih pesmi od izdaje »Klasja« iz leta 1866, ki

so jo pripravili Stritar, Jurčič in Levstik, pa do najnovejše Kidričeve in žepne Pirjevčeve izdaje. Tu se seznanimo tudi z raznimi izdajami Prešerna, prevedenega v hrvaščino, ruščino, češčino, nemščino, angleščino in švedščino. Posebna vitrina v tej dvorani pa je posvečena partizanskim tiskom, ki se nanašajo na Prešerna. Ciklostirani in tiskani listi, brošure, posebej pa ilustrirana gojenjska izdaja »Zdravljice« nam pričajo o tem, kako tesno je živel za svobodo bojujoči se slovenski človek s Prešernovim izročilom.

Že v tej dvorani dve vitrini in ves naslednji prostor razstavlja poleg raznih literarnih prikazov Prešernovega življenja poglavitve znanstvene prispevke in doneske k poznavanju Prešerna. Tu si sledje razprave in študije naših prešernoslovcov od Stritarja, Levstika, Zupana, Levca, Pintarja, Žigona, Puntarja itd. preko Prijatelja in preko Kidriča do njegovih učencev.

V naslednjem malo tesnem prostoru so razstavljene razne slike Prešerna, kakor so si ga zamislili naši upodalajoči umetniki. Posebej so razstavljene še nekatere glavne uglasbitve Prešernovega besedila.

Kot lahko vidimo že iz tega kratkega pregleda, je razstava pripravljena z veliko skrbjo in ljubeznijo do Prešerna in do naše kulturne preteklosti. Zlasti oddelek prvih Prešernovih tiskov, rokopisni oddelek in oddelek raznih izdaj Prešerna so tako popolni, da je v njih

zbrano res vse gradivo, kar ga je dostopnega. Spričo požrtvovalnosti organizatorjev razstave in vseh, ki so jim pri tem pomagali, toliko bolj izstopajo nekateri zasebniki, katerih ljubosumnega skrivanja raznih rokopisov in redkosti, ki jih imajo v lasti, ni mogoče niti razumeti, še manj pa opravičiti.

Prešernova razstava je v svoji celoti po bogastvu in po pregledni razvrstitvi gradiva nedvomno kulturni dogodek prve vrste. Vsakemu obiskovalcu bo nudila zanimiv vpogled v Prešernovo delo in snovanje ter mu dala pester in svojevrsten prerez naše kulturne zgodovine: tako preprostemu človeku kakor študirajoči mladini, izobražencu in znanstveniku. Prireditelji so poskrbeli tudi za vodstvo. K razstavi je izšel bogat katalog, ki bo vsakomur lahko pripomoček k natančnejšemu spoznavanju Prešerna.

V zvezi s to razstavo se vzbuja upravičena želja, naj bi ne ostalo samo pri enkratnem dejanju, ampak naj bi se osnoval v Ljubljani stalen Prešernov muzej, ki bi bil vsak čas na vpogled javnosti, znanstvenikom, študirajoči mladini in tujim gostom. Prvi korak k uresničitvi te zamisli je prav za prav že storjen. Štefan Tausig, vodja antikvariata Cankarjeve založbe, je za bodoči Prešernov muzej poklonil ministrstvu za prvo svetlo okrog 150 dragocenih tiskov, prvih objav Prešernovih pesmi, ki jih je zbral deset let. Do ustanovitve muzeja je sprejela to gradivo v varstvo Akademija znanosti in umetnosti.

Ljudska skupščina je vrhovni organ albanske republike

Ljudstvo voli vse organe oblasti, od najnižjih do najvišjih; pravico ima jih odstaviti. Oblast je ena in nedeljiva

Tirana, 1. febr. ATA prinaša odlomek iz drugih delov nove ustave Albanske ljudske republike:

Ljudska skupščina je vrhovni organ oblasti ljudske republike Albanije. Ljudska skupščina predstavlja suverenost ljudstva in države in izvršuje vse suverene pravice na temelju ustave, izvenzemljke pravice, ki jih ustava prepušča v pristojnost plenumu ljudske skupščine ali vlade. Zakonodajno oblast vrši samo ljudska skupščina.

Ljudske zastopnike volijo vsi državljani v razmerju 1 zastopnik na 20.000 prebivalcev. Ljudska skupščina se voli za dobo 4 let. Redna zasedanja se vršijo dvakrat letno: 15. marca in 15. oktobra. Noben zakonski načrt ne more stopiti v veljavo, dokler ga ne izglasuje relativna večina ljudskih zastopnikov na seji ljudske skupščine, ki ji prisostvuje večina njenih članov.

Ljudski zastopniki v ljudski skupščini uživajo parlamentarno neodoljivost (immuniteto). Zastopniki ljudstva ne morejo biti aretirani in sojeni brez odobritve ljudske skupščine, izvzemši, če so zasajeni pri dejanju.

Vsebinske ustave se lahko spremenijo samo po sklepu ljudske skupščine. Predlog za spremembo ustave lahko stavi predsedstvo skupščine, vlada ali dve petini ljudskih zastopnikov v skupščini. Predlogi za spremembo vsebine ustave morajo biti sprejeti z absolutno večino vseh članov skupščine.

Predsedstvo ljudske skupščine ima naslednje dolžnosti: sklene seje ljudske skupščine, določa volitve v ljudsko skupščino, tolmači, ali so zakoni v skladu z ustavo, tolmači zakone in izdaja odredbe, proglašajo zakone, ki so bili izglasovani, pomilošča v skladu z zakonskimi odredbami, podeljuje odlikovanja in časne naslove na predlog predsednika vlade, ratificira mednarodne pogodbe — razen v primeru, ko smatra, da mora ratifikacijo izvršiti ljudska

skupščina — imenuje in razrešuje na predlog vlade izredne poslanike in opolnomočene ministre, sprejema poverilne in odpoklicne listine diplomatskih zastopnikov tujih držav, proglašajo splošno mobilizacijo in vojno stanje v primeru oboroženega napada na ljudsko republiko Albanijo, v nujnih primerih izpolnjuje mednarodne obveznosti republike do mednarodne organizacije miru in do drugih zaveznih držav, na predlog predsednika vlade imenuje in razrešuje ministre, imenuje državne podsekretarje na predlog šefa vlade in ustanavlja komisije v vladi in imenuje njihove predsednike, proglašajo narodni referendum o raznih vprašanjih. Predsedstvo ljudske skupščine odgovarja za svoje delo ljudski skupščini.

V poglavju o upravnih organih države se poudarja: Vlada je izvršni in vrhovni naredbodavni organ ljudske republike Albanije, Vlada odgovarja ljudski skupščini in mora polagati račun o svojem delu. Med dvema zasedanjima ljudske skupščine odgovarja vlada predsedstvu ljudske skupščine. Vlada izdela državni gospodarski načrt in proračun, ki ga predloži ljudski skupščini v odobritev. Vlada vodi splošno organizacijo vojske in vzdržuje zveze s tujimi državami, pazi na izvajanje pogodb in mednarodnih obveznosti, predlaga skupščini zakonske osnutke, ki jih je sama izdelala, ali so jih izdelali ministri in ustanove v svoji pristojnosti.

Vlada je sestavljena iz enega predsednika, dveh podpredsednikov, ministra predsednika komisije za gospodarski načrt in predsednika nadzorstvene komisije. Vlada ima lahko ministre brez listnice. Člani vlade so kazensko odgovorni in odgovarjajo za neizpolnjevanje ustave in zakonov v zvezi z njihovimi funkcijami.

V poglavju o organih ljudskih oblasti v krajevnih upravnih enotah je rečeno: Ljudski odbori so organi državne

oblasti v naseljenih krajih, občinah, podprefekturah in prefekturah. Ljudski odbori morajo pri izvrševanju svojih splošnih in krajevnih funkcij sodelovati z ljudstvom in z organizacijami delovnih množic prebivalstva in morajo delati v skladu z njihovo iniciativo. Izvršni komiteji, ki jih volijo ljudski odbori, predstavljajo izvršne in naredbodavne organe teh odborov.

V poglavju o sodstvu je rečeno: Sodni organi ljudske republike Albanije so: kasacijsko sodišče, ljudsko sodišče, prefektura, podprefektura in vojaška sodišča. Po zakonu se lahko ustanovijo posebna sodišča v določenih primerih. Sodišča sklepajo in sodijo v imenu ljudstva. Sodišča so neodvisna pri izvrševanju svojih funkcij.

Kasacijsko sodišče volji s tajnim glasovanjem ljudska skupščina Albanije za dobo štirih let. Kasacijsko sodišče je vrhovni sodni organ republike, bodisi v civilnih, kazenskih ali vojaških predah. Vrhovnega tožila ljudske republike Albanije in njegove pomočnike imenuje ljudska skupščina.

Ljudska vojska je oborožena sila ljudske republike Albanije in njena dolžnost je braniti neodvisnost države in svobodo ljudstva. Budno pazi, da se ne kršijo državne meje in služi za vzdrževanje miru in varnosti.

Državni grb ljudske republike Albanije predstavlja prostor obkrožen z dvema žitna klasama. Ta dva žitna klasa sta povezana s trakom, na katerem stoji napisano: »24 maj 1944«. Nad klasama je rdeča petokraka zvezda. V sredi prostora med dvema klasama je dvoglavi črni orol.

Državna zastava ljudske republike Albanije je rdeča zastava, ki ima v sredi dvoglavega črnega orla, nad katerim je rdeča petokraka zvezda obrobljena z zlatom. Prestolnica ljudske republike Albanije je Tirana.

S PROCESA V NURNBERGU

Zločini hitlerjevske Nemčije v koncentracijskih taboriščih

Po treh mesecih je ostalo od 7000 sovjetskih vojnih ujetnikov samo 30 živih - Jugoslovane so streljali kot civiliste

Nürnberg, 1. febr. Tass poroča: Na zasedanju moskovskega vojaškega sodišča je zastopnik sovjetskega tožilstva Rudenko zasljal pričo Francois Boua ter ga prosil, da pove vse, kar mu je znano o uničevanju sovjetskih vojnih ujetnikov v Mauthausenu. Priča je izjavila:

»Prvi sovjetski vojni ujetniki so prispeli novembra 1941. Pred njihovim prihodom so bili storjeni posebni varnostni koraki. Na vse strani so postavili strojnice. Več tisoč sovjetskih ujetnikov so porazdelili po manjših barakah v skupinah po 1600 ljudi. Sovjetski vojni ujetniki so bili izmučeni in skoraj brez obleke, čeprav je bilo več kot 10 stopinj pod ničlo. Takoj po prihodu jih je umrlo štiri in dvajset. Čez nekoliko tednov so bili ujetniki popolnoma iztrpani. Nemci so jih začeli sistematično uničevati s tem, da so jih primorali delati pod neverjetno težkimi pogoji, in s tem, da so jih pretepali s palicami. Po treh mesecih je ostalo od 7000 vojnih ujetnikov samo 30 živih. Te so hitlerjevci slikali in pri meni se je ta fotografija ohranila.«

Rudenko: »Kaj vam je znano o pobujanju Jugoslovancev in Poljakov?«

Priča: »Poljake, ki so prispeli v taborišče leta 1939 so pripeljali po porazu Poljske. Hitlerjevci so jih uničevali na desetisoče. Jugoslovani so bili pripeljani v civilni obleki in so jih streljali kot civile.«

Priča Francois Boue je nadalje izpovedal: Blok št. 20, kjer so bili v eni baraki večina sovjetski vojni ujetniki, Jugoslovani in nekaj Angležev, so posebno pazljivo stražili. Okrog tega bloka je bila nad zidom razpeta posebna boveda žica z električnim tokom. Jtjtniki niso dobivali niti toliko itak pomanjkljive hrane, kolikor so jo dobivali ostali. Pri razdeljevanju hrane so SS-ovci streljali svoje žrtve. Ko so sovjetski vojni ujetniki zvedeli, da se Rdeča armada približuje Jugoslaviji, so napadli stražo, jo pobili in strgali bovedo žico. Toda od 700 je samo 62 uspele pobežniti k partizanom.

V dvoranu so pripeljali novo pričo, ki jo je poklicalo francosko tožilstvo, Norvežana Hansa Kapelen. Priča je odvetnik, ki ga je aretiralo gestapo L 1941 in odpeljal v gestapovski zapor v Oslu. Ker se jim ni posrečilo kljub zverinskemu mučenju dobiti od njega nobenega priznanja, so ga poslali v koncentracijsko taborišče v Alzaciji. »Režim v tem taborišču,« je dejala priča, »ni bil prav nič lažji od režimov v drugih taboriščih. Tudi v tem taborišču so izvrševali nečloveške eksperimente nad jetniki.« Priča je pripovedovala o rezultatih preizkušnja nekega plina, ki so ga vršili hitlerjevski »znanstveniki« nad skupino ciganov. Skoraj vsi cigani so umrli.

Nato je priča opisala naglo izpraznitve koncentracijskega taborišča v Gros Rosenu. Hitlerjevci so bili prisiljeni nenadoma evakuirati jetnike, ker se je Rdeča armada naglo približevala Bratislavi. Kolona, v kateri je šla priča je štela 2800 jetnikov. Potovali smo pet dni brez hrane in vode. Na koncu smo prispeli v taborišče blizu Buchenwalda. Dve tretjini jetnikov je poginilo na poti. Kakor smo pozneje zvedeli, se je isto zgodilo z ostalimi jetniki, ki so prihajali v drugih transportih.

Naslednja priča Paul Rosere, oficir francoske vojske je izpovedal, da je po prihodu v kazensko taborišče pri Ravi Ruski našel tam skupino sovjetskih vojnih ujetnikov, bolnih na tifusu. Nihče ni bil deležen zdravniške pomoči. Vojni ujetniki so prihajali v taborišče popolnoma iztrpani. V štirih mesecih je od 10.000 vojnih ujetnikov ostalo pri življenju samo dva tisoč.

Medicinski poskusi na zdravih ljudeh

Nato so zasljali kot pričo Francoisa Alfreda Balahovskega, bivšega jetnika v taborišču Buchenwald in Dora. Pred aretacijo je delal v enem izmed laboratorijev Pasteurjevega inštituta v Parizu. Pričo so v taborišču Buchenwald postavili v blok št. 50, kjer so delali nad ljudmi razne »eksperimente«. Nemški zdravnik SS-ovec je bil upravnik bloka št. 50 in se je bavil z izdelavo seruma proti pegavici, bil pa je istočasno tudi upravnik bloka št. 46, kjer so bili jetniki, nad katerimi so delali »eksperimente«. Priča je dejala, da so delali številne poizkuse s tifusom in mnoge »poizkuse« z opeklinami.

V bloku št. 46 je bilo mnogo Rusov, ki so se fizično upirali prisilnemu izkoriščenju svojih življenj za »eksperimente«. Vse osebe, ki so se jih posluževali v to svrhu, so umrle, bodisi neposredno po izvršenem poizkusu ali nekaj pozneje. Za mojega bivanja v bloku št. 46 je podleglo tem »eksperimentom« okrog 600 ljudi. Tiste, ki so ostali živi po »eksperi-»

mentu«, so Nemci navadno pobili. Pri »eksperimentih«, ki so jih delali v bloku št. 46, so sodelovali razen nemških zdravnikov tudi zastopniki kemijskega koncerna »IG Farben-Industrie«, ki so v ta namen odstopili določeno količino zdravil. V bloku št. 2 so bili tetovirani jetniki. Nad njimi so izvrševali poizkusne operacije. Tetovirane kože ubitih jetnikov so darovali SS-ovcem za vezavo knjig in za druge okraske.

Balahovski je izjavil, da so zdrave ljudi uporabljali za to, da bi določili delovanje strupene snovi na človeški organizem. V odgovor na vprašanje branilca obtoženega Kaltenbrunnerja je priča dejala, da ni bilo treba biti strokovnjak ali zdravnik, da bi človek razumel, kaj se dogaja s človekom, ki mu pri »eksperimentih« gori meso do kosti. Priča je izjavila, da so oficirji in SS-ovci obiskovali vse prostore taborišča in da so morali vedeti, da so obolenja v bloku št. 46 nenaravna. Ti so brez dvoma vedeli, od kod prihajajo proizvodi, ki so prihajali iz bloka št. 2, ker so imeli mnogi SS-ovci razne predmete, izdelane iz delov človeških teles. Tako je n. pr. priča na lastne oči videla, da so SS-ovski podoficirji prihajali iz bloka št. 2 s človeško kožo v rokah.

Prisilno delo do popolne izčrpanosti

30. januarja je zastopnik francoskega tožilstva Dubos nadaljeval svoj govor o položaju jetnikov v nemških koncentracijskih taboriščih, o organizaciji teh taborišč in o delovanju SS-ovske uprave. Tožilec je prečital listino, v kateri stoji razpored dela za jetnike v tovarnah blizu koncentracijskega taborišča. V tej listini, ki je bila izdana v Berlinu 30. aprila 1942, je rečeno: »Delo jetnikov mora biti v dobesednem smislu izmogočajoče, da bi se dosegla izdelava potrebne količine proizvodov.«

Nato je tožilec prečital Göringovo pismo Himmlerju, iz katerega je razvidna odgovornost Göringa za zločinsko izkoriščanje jetnikov v nemških vojnih podjetjih. »Prosim,« je rečeno v pismu, »da mi da na razpolago potrebno število vojnih ujetnikov za oborožitveno industrijo. Praksa je pokazala, da se ta delovna sila lahko uspešno izkoristi. Položaj v letalski vojni zahteva, da se prav sedaj reši vprašanje izkoriščanja delovne sile, in smatram za potrebno, da se izkoristi delovna sila vojnih ujetnikov.«

V koncentracijskih taboriščih so, je dejal tožilec, kakor izjavljajo priče, privlečeni jetniki v nevzdržnem delom do izčrpanosti in jih nato uničevali v plinskih celicah. Hitlerjevci so strogo molčali o položaju jetnikov v koncentracijskih taboriščih in Hitler je odkrito izjavil, da bo »vsakdo, ki bo širil vesti o življenjskih razmerah ljudi v koncentracijskih taboriščih, kaznovan s smrtjo.«

Po odmoru je lord Lawrence, predsednik senata, sporočil, da je sodišče proučilo dokaze, ki jih je predložilo tožilstvo o zločinih hitlerjevcev v koncentracijskih taboriščih. Sodišče smatra, da so zadostni. Sodišče tudi smatra, da nadaljnje podajanje dokazov v zvezi s koncentracijskimi taborišči v tem razdobju razprave ni več potrebno, ker mora sodišče kmalu sprejeti sklep.

Po tem poročilu je tožilec Dubos prešel na obtožbo hitlerjevskih zarotnikov za zločine, ki so jih izvršili nad vojnimi ujetniki. Dubos je izjavil: »Smatramo za dokazano, da so nacisti vodili v koncentracijskih taboriščih politiko uničevanja svojih nasprotnikov in izkoriščanja jetnikov za uresničevanje svojih političnih ciljev. Druga stran vprašanja se odkriva pri proučevanju zločinov, ki jih je izvrševala Nemčija nad ujetniki. Ti zločini hitlerjevske Nemčije obstajajo v težnji po čim večjem uničenju vojnih ujetnikov. Od 80.000 zaveznikovih vojnih ujetnikov, ki so bili zaprti v Norveški, so uporabljali 30.000 za težka dela, ki jih je vodila organizacija TODT.«

Tožilec je prečital pred sodiščem več listin, ki jih je izdala vrhovna komanda nemških oboroženih sil, iz katerih je razvidno, da so hitlerjevci nalašč postavljali taborišča za vojne ujetnike na posebno nevarnih krajih okrog mest in celo v tistih delih mest, ki so bili izpostavljeni bombardiranj. Na koncu zasedanja je tožilec prešel na vprašanje kršenja Haaske konvencije s strani hitlerjevcev glede na sodno postopanje z vojnimi ujetniki.

Čehi bodo v Nürnbergu pokazali film o uničenju Lidic

Praga, 1. febr. ČTK poroča, da bodo češkoslovaški novinarji odpotovali v Nürnberg s filmom o uničenju občine Lidice. Ta film je zahteval sovjetski tožilec Rudenko.

Proces proti bivšemu gdanskemu škofu

Varšava, 1. febr. Tass poroča, da se je v Gdansk začela razprava proti bivšemu gdanskemu škofu Karolu Mariji Špetu. V obtožnici se poudarja, da je Špet med nemško okupacijo deloval proti interesom poljske države, katoliškega duhovništva in prebivalstva. Po Špetovih navodilih je bila v cerkvah prepovedana služba božja in petje v poljskem jeziku in odstranjeni iz katoliških cerkev vsi poljski znaki in napisi. Na Špetovo zahtevo niso peljali mrtvih Poljakov na pokopališče skozi glavna, ampak skozi zadnja vrata. Špet je odpuščal poljske duhovnike in jim prepovedal vršiti njihove dolžnosti. Sodišče je poklicalo 22 prič, večina duhovnike. Poklicale je tudi 15 prič, tudi duhovnikov, a to na zahtevo obtoženca Obtoženec odgovarja na postavljena vprašanja v slabi poljskimi in izjavlja, da se ne čuti krivega.

DELO ORGANIZACIJE ZDRUŽENIH NARODOV

Svetovna sindikalna federacija bo sodelovala v Gospodarskem in socialnem svetu

London, 1. febr. Kakor poroča Tass, je na seji glavnega odbora Generalne skupščine ZN sovjetski delegat Gromiko v nasprotju s predlogom pododbora, ki ni vseboval nikakršnega konkretnega predloga glede sodelovanja Svetovne sindikalne organizacije, predložil resolucijo sovjetske delegacije:

»V zvezi z zahtevo Svetovne sindikalne federacije, da se njenim predstavnikom dovoli sodelovanje pri delu Gospodarskega in socialnega sveta, in v skladu s členom 71 Ustanovne listine, ki predvideva, da se Gospodarski in socialni svet glede odgovarjajočih zadev posvetuje z organizacijami, ki ne pripadajo vladam, Generalna skupščina priporoča, da Gospodarski in socialni svet čimprej podvzame korake, na podlagi katerih bi se Svetovni sindikalni federaciji omogočilo, da v posvetovalnem svojstvu sodeluje pri delu Gospodarskega in socialnega sveta ter njegovih komisij in odborov.«

V drugi resoluciji, ki jo je predložil Gromiko, je rečeno:

»V zvezi z zahtevo Svetovne sindikalne federacije, da se njenim predstavnikom dovoli sodelovanje pri delu Generalne skupščine v posvetovalnem svojstvu, smatra Generalna skupščina, da je mogoče, da se predlaga Svetovni sindikalni federaciji, da pošlje svoje predstavnike, ki bi lahko prisostvovali sejam Generalne skupščine za časa njenih zasedanj v svojstvu uradnih gostov.«

Predsednik komiteja Spaak je predlagal, da se sprejmeta resoluciji, ki ju je predložil Gromiko, kot osnova za diskusijo. V dolgotrajnih diskusijah so sodelovali skoro vsi člani Generalnega komiteja.

Nato je bila stavljena na glasovanje prva resolucija, ki jo je predložil Gromiko. Resolucija je bila sprejeta s 7 glasovi proti 6. Za resolucijo so glasovali ZSSR, Ukrajinska SSR, Poljska, Francija, Novi Zeland, Kitajska in Belgija. Združene

države Amerike, Velika Britanija in druge države so glasovale proti. Južnoafriška zveza se je glasovanja vzdržala. Glede druge sovjetske resolucije je Noel Baker izjavil, da bi soglašal z resolucijo s pogojem, da to povabilo obseže tudi predstavnike drugih organizacij. Connally je takoj nato predlagal popravek, v katerem pravi, naj se v začetku in ob koncu druge sovjetske resolucije po besedah »Svetovna sindikalna federacija« dodajo besede »in Ameriška federacija dela«. Manušliski je temu predlogu nasprotoval in poudaril, da bi bilo nemogoče staviti obe organizaciji v isti položaj.

Bilo je podanih mnogo razlogov za in proti, nakar je Spaak stavil Connallyev predlog na glasovanje. Najprej so glasovali glede predloga, da se v pričetku resolucije po besedah »Svetovna sindikalna federacija« vstavijo besede »in Ameriška federacija dela«. Ta popravek je bil sprejet z 8 glasovi proti 4.

Pred glasovanjem za predlog glede sprejetja teh besed ob koncu resolucije, je Gromiko proslil, da se prečita besedilo v oni obliki, kakršno bi imelo v primeru, ako bi se vstavlil popravek. Ko je bilo besedilo prečitano, je Gromiko izjavil, da to ni njegov predlog in da ne more pristati na to, da bi se resolucija dala na glasovanje v tej obliki. Prosil je, da se odstavi z dnevnega reda. Predsednik je to zahtevo odklonil. Nato je bilo glasovanje. Sedem članov komiteja je glasovalo za predlog, 4 pa proti predlaganemu popravku. Vendar je bilo pri glasovanju glede resolucije kot celote, vključno oba popravka, odklonjena s 6 glasovi proti 5. Na ta način je komite končno zavrzel Connallyev popravek skupno z resolucijo, v katero je bil nekaj minut pred glasovanjem vstavljen ta popravek.

Komite je poleg tega sklenil, da se postavi na dnevni red Generalne skupščine tudi poljska resolucija o obnovi držav, ki so trpele zaradi vojne.

Čehi manifestirajo za demokratično Španijo

Praga, 1. febr. (Tanjug.) Tu so bile velike ljudske manifestacije za demokratično Španijo. Ena takih manifestacij je bila v Narodnem gledališču, kjer sta poleg drugih govorila minister za prosveto Zdenek Nejedli in minister Lausman.

Minister Nejedli je poudaril, da mora ves demokratični svet zavzeti negativno stališče do Francovega režima. V svojem govoru je minister Lausman izjavil, da je predvojna Španija imela 24 milijonov prebivalcev, od katerih je bilo 24.000 plemičev. Ta mala skupina je imela v rokah dve tretjini plodne zemlje. »Jezuitski red, — je dodal minister Lausman, — je še vedno lastnik vseh električnih central v deželi.«

Nato je govoril zastopnik demokratične Španije Tomas Garcia, ki se je predvsem zahvalil češkim borcem v španski državljanski vojni, ki so skupno s svojimi španskimi tovariši branili svobodo španskega ljudstva in s tem demokracijo vsega sveta. »Za Sovjetsko zvezo — je dejal Tomas Garcia, — je Češkoslovaška mudila največjo pomoč republikanski Španiji.«

Sekretar Komunistične partije Španije La Passionaria je poslala pismo, v katerem izjavlja, da goji najlepše spomine na češkoslovaške brigadnike, zdravniške in bolničarke. Izjavila je tudi, da je potrebno, da vse države prekinejo odnose s Francovo Španijo.

Zoltan Tildy izvoljen za predsednika madžarske republike

Budimpešta, 1. febr. Danes je madžarska narodna skupščina izvolila za prvega predsednika madžarske republike Zoltana Tildyja.

Ratifikacija sovjetsko-češkoslovaške pogodbe o Podkarpatski Ukrajini

Praga, 1. febr. (Tanjug.) Državni podtajnik in vršilec dolžnosti ministra za zunanje zadeve dr. Clementis in veleposlanik ZSSR v Pragi Zorin sta izmenjala ratifikacijski listini o pogodbi, ki je bila podpisana med Češkoslovaško in ZSSR 29. junija 1945 v Moskvi. Ta pogodba se, kakor znano, nanaša na Podkarpatsko Ukrajino.

Harry Hopkins umrl

New York, 1. febr. (Tanjug.) Reuter poroča, da je umrl Harry Hopkins, eden izmed najzgodnjih prijateljev predsednika Roosevelta. Hopkins je dalje časa sodeloval z Rooseveltom v Belih hiši ter je v njegovem imenu izvrševal številne posebne misije.

Delavski sindikalni svet na Japonskem

Tokio, 1. febr. (Tanjug.) AFP poroča, da se japonski delavski razred vedno bolj organizira. 1500 delavskih delegatov, ki so se izrekli za sodelovanje, je organiziralo svet delavskih sindikatov raznih industrijskih panog severne Japonske. Svet bo naslovil poziv vsem delavcem, da ustanovijo skupno fronto za obrambo interesov delavskega razreda.

Celo v vladnih krogih najdemo ljudi, ki bi radi obržlali Rytija in Tannerja kot rezervno. Oni nečjejo prelomiti s Tannerjem in ne marajo žaliti Rytija, a si hočejo istočasno pridobiti prijateljstvo svobodoljubnih narodov. Zaman je ves trud. Ognjen in voda se ne moreta združiti. Vojna zločina Rytij in Tanner morata biti strogo kaznovana. Tako zahtevajo svobodoljubni narodi sveta.

Razprava v Helsinkih je dokazala, da so finski vojni zločinci v vsakem pogledu podpirali hitlerjevske načrte

Helsinki, 1. febr. (Tass) Ze približno dva meseca prisegajo Rytij in Tanner, Rangel in Linkomies, da je Finsko po teptni v vojno »elementarni tok dogodkov«. Kakor da ne bi obstojali nikaki predhodni načrti, kakor da bi oni sami ničesar ne vedeli niti o nameravanem napadu Nemčije na ZSSR. Vendar pa jih je nemški general Buschenhagen popolnoma razkrinkal. Sodišče je našlo skrbno zabrisane sledove »Modre polarne listice«. Sedaj pa so Rytij, Tanner in njihovi zagovorniki pred sodiščem, posebno pa še tisti zunaj sodne dvorane, pričeli zagotavljati, da niti eden od njih ne pozna Buschenhagena, da vedo o njem le to, kar so jim povedali drugi. V teku razprave pa se skrivnost, v katero je zavil vstop Finske v vojno, vedno bolj jasni. Razprava je odkrila organske vezi, ki so druževale Berlin in Helsinki. Keitel in Jodl sta zaupala finski generalom svoje najbolj tajne načrte. O napadu je bil sklenjen dejanski — če ne tudi formalni — sporazum. Vendar pa je sporazum o skupnih vojaških operacijah po mnenju kanclerja prava Tarjanne-a prav tako političnega značaja.

Kakšne cilje sta si postavila Rytij in Tanner? Vso politično aktivnost teh gospodov lahko izrazimo v eni sami besedi: vojna. To sta bila ideologa finske vojne politike. Ze v prvih dneh vojne, ko so se pričeli izvajati operacijski načrti, je Tanner postal minister. Stari demagog, prekanjeni politik in lažnik je znal špekulirati tudi s krvjo finskih vojakov. Tanner si je nadel rodoljubno krinko, bil je tisti, ki je spravil med ljudi bajko o tako imenovani obrambni vojni Finske. V bistvu pa je zasledoval svojo staro politiko, ki je več kot enkrat pripeljala Finsko na rob prepada.

Za pustolovce Tannerjevega in Rytijevega tipa je vojna dobičkanosen vir in najprikladnejši čas za politične kombinacije. Tanner je eden izmed delničarjev velike tovarne marmelade. Tanner je prodajal svojo marmelado Nemcem. Ze prve dni vojne je Tanner z brezprimerno neutrudnostjo pozival Fince, da se borijo »do zmagoslavnega konca«. Na kaj so se zanašali pustolovci Tannerjevega in Rytijevega tipa? Svoje upe so stavili v zmagu hitlerjevske Nemčije. Njihovemu okusu so ugajali hitlerjevski rasni nazori.

OBVESTILA

CENA SUROVIH KOŽ

Za proizvajalca:
Goveje kože, sveže kg 16 din
Bikovske kože, sveže, do 28 kg . . . kg 16 ..
Bivoljske kože, sveže kg 13 ..
Teločje kože, sveže, brez glave
in nog kg 28 ..
Teločje kože, sveže (ovikerji, freserji) 15%
nižje od teločjih kož.

dinarjev. Zato prosimo vsa potnike, da naj ne plačujejo z bankovci večje vrednosti, ker izgubljajo sprevedniki z menjavanjem preveč časa.

S. 1. februarjem je zaradi navala na vozove ukinjen brezplačni prevoz smučk, ter je zanje plačati kakor za ostalo prtljago po 2 dinarja.

Da bi se promet v interesu splošnosti čim hitreje odvijal, je nujno potrebno, da vsi potniki vstopajo na zadnji ploščadi ter da se sami brez ponovnih pozivov s strani sprovednikov premikajo proti izhodu in nato izstopijo preko sprejete ploščadi. To je nujno potrebno, če naj se vrši prevoz 2.500.000 mesečnih potnikov kolikor toliko zadovoljivo in to z voinim parkom, ki je bil zgrajen za mesečnih 1.000.000 potnikov.

Z 19. februarjem 1946 se ukinjajo vse proste vozovnice, ki so bile izdane v letu 1945. S tem dnem izgube te vozovnice veljavnost.

PROŠNJE ZA KOLONIZACIJO V VOJVODINI

Ministrstvo za kmetijstvo, odsek za agrarno reformo in kolonizacijo ponovno opozarja vse one, ki se nameravajo naseliti v Vojvodini, da je treba napisati prošnjo za kolonizacijo na posebnih obrazcih, ne pa na kakršnem koli navadnem papirju. Take obrazce so dobili vsi krajevni in okrajni odbori. Ako so jim pošli, naj jih naročijo skupno, nikar pa, da bi jih naročil vsak interesent zase. Prošenj naj intereseanti ne pošiljajo v Beograd, temveč v Ljubljano, na ministrstvo za kmetijstvo, odseku za agrarno reformo in kolonizacijo in sicer vedno le preko krajevnih in okrajnih odborov, tako da se jih bo vedelo obvestiti na pravi kraj, kdaj naj odpotujejo.

Odsek za kolonizacijo še vedno dobiva najrazličnejša vprašanja interesentov, nanašajoča se na preselitev v Vojvodino, zato naj vsi krajevni in okrajni odbori ponovno pouče intereseante v svojem kraju o vseh vprašanih kolonizacije, ki jim niso jasna.

V Vojvodini je še danes vedno dovolj zemlje na razpolago, čas za prijavo pa hitro poteka. Zato naj se vsi oni, ki ne bodo mogli dobiti zemlje doma, pa se žele posvetiti kmetovanju, čim prej prijavijo na krajevnem ali okrajnem odboru, da izpolnijo obrazec za kolonizacijo v Vojvodini.

OBVESTILO

Podporno društvo železniških uslužbenec, »Mariborska vzajemnost«, je pričelo zopet redno poslovanje. Vsi oni uslužbeni državni železnici, ki so bili za časa okupacije upokojeni ter bili člani zgoraj omenjenega društva, naj se pisмено obrnejo na društvo za izplačilo oziroma za ureditev njihovih obveznosti. Isto velja tudi za rodbinske člane mrtvih tovarišev, ki so umrli za časa okupacije ter bili člani omenjenega društva.

Naslov je: »Vzajemnost« železniških uslužbenec — Maribor.

Dnevne vesti

Koncert Prešernova beseda v pesmi se bo v celoti ponovil v nedeljo, 3. februarja ob 10. uri dopoldne v veliki filharmonični dvorani. Ponovitev koncerta je namenjena predvsem za sindikate. Za nedeljski koncert veljajo znižane cene in so vstopnice v predprodaji Glasbene matice, v nedeljo dopoldno pa v veži poslopja.

Dela partizanskih skladateljev se bodo izvajala na drugem koncertu v Prešernovi teden v ponedeljek 4. t. m. v veliki filharmonični dvorani. Spored obsega skladbe za klavir, violino in klavir, samospeve, moške in mešane zbornice, ki so jih napisali: Bojan Adamič, Bor. Ciril in Dragotin Cvotko, Kozina, Kuhar, Pahor, Simoniti, Sivic in Sturm. Izvajali bodo dela: Gjun-gjenčeva, Karlovcva, Klemenčičeva, Vidmarjeva, dalje Korošec, Pertot, Janko Ravnik in Rupel. Nastopijo tudi: Pevski zbor Radia svobodna Ljubljana in Sindikalni kvintet. Podrobni spored se dobi v knjigarni Glasbene Matice in tam tudi vstopnice.

Danes dne 2. februarja ob 11. uri bo odprta razstava partizanskega tiska v prostorih Narodne galerije. Vstopnina din 5 in za mladino 2 din.

Primorci! Vsi tisti, ki jim je bila pod fašizmom na Primorskem in v Istri odvzeta služba, naj najkasneje do 10. februarja javijo svoje naslove na okrožno odbore OF.

Bolničarji in bolničarke! Sestanek vseh bolničarjev in bolničark Mestnega odbora RKS Ljubljana se vrši v torek 5. februarja ob 20. uri na poljanski gimnaziji. Udeležba zaradi zamenjave bolničarskih legitimacij obvezna!

Sestanek odvetnikov članov odvetniške zbornice določen na ponedeljek 4. februarja 1946 se ne bo vršil. Za prihodnji sestanek bo vsak pisмено vabljen.

Teren AF2 Napoleonov trg priredit dravi ob 20. uri v dvorani Sloge — Ljubljanski dvorci v Pražakovi ulici kulturno-zabavni večer.

Vse mlekarne — člane naše zadruga vabimo na sestanek, ki bo danes v soboto 2. II. 1946 ob 14. uri v palači združenja trgovcev. — Mleko trg.

Dozurno veterinarsko službo ljubljanskega okrožja dne 3. februarja vrši tov. Ipavec Rafael, Centralna veterinarska ambulanta, Costa na Loko 4. Prizadeti naj se v bodoče za veterinarsko pomoč ob nedeljah in praznikih obračajo prvenstveno na spredaj omenjeni zavod Telef št. 28.88.

Razprava proti vojnim dobičkarjem

Komisija za ugotavljanje vojnega dobička pri okrajnem LO Ljubljana-okolica bo 4. februarja 1946 ob 7 zvečer v dvorani »Jerih« v Zadvoru razpravljala o vojnem dobičku naslednjih oseb:
1. Porenta Franc, pos. in mlin., Zagovlje 9, 45.000 din;
2. Babnih Miha, posestnik, Bizovik 29, 43.000 din;
3. Pleško Andrej, posestnik, Bizovik 28, 33.000 din;
4. Krušič Anton, posestnik, Češnjica 3, 30.000 din;
5. Babnik Jožefa, trg. s kožami, Dobrunje 2, 30.000 din;
6. Kosem Franc in Ana, gostilna, Bizovik 24, 26.000 din.

Postopek pred komisijo bo javen in sme na zasedanju komisije, razen vojnega dobičkarja, prisostvovati tudi vsakdo drugi.

Ljubljanski naročniki

naj urejajo vsa naročila, plačila, odpovedi, spremembe naslovov in dostavljanja ter reklamacije za »Ljudsko pravico« na Miklošičevi cesti 5.

Klubi, edince, člani JA, NM in OZNE pa v pritličju tiskarne, Kopitarjeve ulice 6.

UPRAVA »LJUDSKE PRAVICE«

FIZKULTURA

Centralni odbor Fizkulture zveze Jugoslavije je razpisal tekmovanje za državno prvenstvo v smučanju

Na predlog Glavnega odbora fizkulture zveze Slovenije je Centralni odbor fizkulture zveze Jugoslavije razpisal tekmovanje za državno smučarsko prvenstvo, ki se bo vršilo od 22. do 26. februarja v Guštanju in po vremenskih prilikah deloma v Celju. Pogoji tekmovanja so naslednji:

1. Alpsko tekmovanje: smučanje za fizkulturnike in fizkulturnice od 16. do 18. leta. Dolžina steze do 1 in pol km. V smuku za fizkulturnike in fizkulturnice do 18 let največ. Dolžina steze 3 km. V slalomu za fizkulturnike in fizkulturnice od 16 do 18 let. V slalomu za fizkulturnike in fizkulturnice od 18 let navzgor. V kombinaciji smuk-slalom po kategorijah.

2. Norveško smučanje: tek na 12 km za fizkulturnike in na 5 km za fizkulturnice, starost nad 18 let. V teku na 5 km za fizkulturnike in 3 km za fizkulturnice od 16 do 18 let. V skokih za fizkulturnike. Tekme v norveškem smučanju se bodo vršile, in to v teku v Guštanju in v skokih na skakalnici v okolici Celja (če bo dovolj snega).

Tekmovanje se bo ocenjevalo po disciplinah in v kombinaciji. Zmagovalci bodo nosili naziv prvakov Jugoslavije za leto 1946 v posameznih disciplinah. Pravico do nastopa imajo vsi fizkulturniki, ki jih bodo prijavila njihova fizkultura društva, ali aktivni po glavnem odboru.

Tovariš!

Včerajšnji številki je priložena položnica. Prosimo za čimprejšnje nakazilo naročnine.

UPRAVA »LJUDSKE PRAVICE«

RADIO

DNEVNI SPORED ZA SOBOTO 2. II.
6.30-7 Poskočni napevi — 7-7.15 Napoved časa, vesti, objava in pregled sporeda — 7.15-7.30 Chopinovi valčki, poloneze in mazurke — 7.30-8 Iz znanih baletov — 12.30-12.40 Ruske baladaje — 12.40-12.55 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda — 12.55-13.30 Slovenske narodne pesmi: Korošec kvartet, vmes poje Branka Stergarjeva, spremlja Stanko Avgust — 13.30-13.45 Napoved časa, pregled tiska, objave in pregled sporeda — 13.45-14 Partizanske samospeve poje baritonist Dušan Pertot, pri klavirju Ciril Cvotko — 14-14.30 Koncert Radijskega orkestra, vodi Rudolf Starič — 14.30-14.45 Napoved časa in poročila — 14.45-15 Koncert violinista Nikole Petroviča, pri klavirju Bojan Adamič — 15 Pevzbebe — 17.30-18 Partizanske in umetne zbornice pesmi — 18-18.20 Oddaja za predšolske otroke — 18.20-18.30 Sovjetska glasba — 18.30-19 Oddaja o SZ — 19-19.15 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda — 19.15-19.30 Skladbe bolg. skladatelja Panče Vladigerova — 19.30-19.45 Razgovor s poslušalci, vodi Anto Novak — 19.45-20 Partizanske pesmi in koračnice — 20-23 »Pesmi in povesi tako in drugače« (Večer travesti) — 22-22.30 Iz naših jutrišnjih časopisov, nato reproducirana glasba.

JAVNA BORZA DELA

Ima na razpolago sledeča prosta mesta:
Pri obnovi naše žimzoreje so nam nujno potrebni 4 hlapeci, ki imajo veselje do kmečkoga dela in živall.

Naši obrtniki potrebujejo za ključavničarska dela sledeče delovne moči: 3 samostojne orodjarje, 2 avtomehanika, 1 stavbnega ključavničarja.

Za napravo opreme in lesnih izdelkov potrebujemo 2 pohištevna mizarja in 5 sodarjev.

Za napravo zimske obleke in obutve potrebujemo 3 čevljarje in 2 krojaška pomočnika.

Nadalje potrebujemo: 1 prikrojevalko za pletenino, 4 pročivalke za čevljarstvo stroko in 1 kuharico za na deželo.

Za elektrarno Fala je potreben 1 dipl. tehnik ali delovodja, ki bi vodil in nadziral popliljače, ter odgovarjal za odgovornost pri delu in za pravilnost izvršenih del.

Za steklarne Hrastnik rabimo: 1 knjigovodja bilancista, 1 samostojnega korespondenta, 1 verziranega kalkulanta z znanjem knjigovodstva, 1 gradbenega tehnika.

Za okolodarno tovarno Maribor rabimo: 1 mojstra dražista, 1 mojstra za penaste izdelke in 1 laboranta orehjalista.

Za Gašperič Leonarda, Radovljica Novi dom rabimo 1 krojaškega pomočnika.

PRESKRBA

PRODAJA BLAGA NA JANUARSKO

PRODAJA BLAGA NA JANUARSKO
DODATNE KARTE ZA LAHKE IN TEŽKE DELAVCE
K objavi z dne 31. januarja o podaljšanju veljavnosti dodatnih življskih kart za lahke in težke delavce ponovno opozarja ministrstvo trgovine in preskrbe vse potrošnike in prodajalce, da velja podaljšanje veljavnosti do 10. februarja t. l. izrečno samo za januarске dodatne karte za lahke in težke delavce, dočim so vse druge življske nakaznice zapadle z dnem 31. januarja t. l. ter je prepovedana vsaka prodaja nanje.

Na januarске dodatne življske karte za težke in lahke delavce je dovoljena tudi prodaja mleviskih izdelkov in žita ter velja dne 31. I. t. l. objavljena prepoved samo za vse življske karte za februar. (tudi delavske dodatne).

NAROČILNICE

Ponovno opozarjamo vse potrošnike, tudi lahke in težke delavce, da pravočasno oddajo naročilnice svojih življskih in dodatnih kart rednemu dobavniku življskih potrebščin — zadrugi, trgovcu, puku ali gostinskemu obratu. Posebej se opozarjamo, da morajo potrošniki oddati zadrugi ali trgovcu za naročilnice predpisani odrezek dodatnih kart za otroke do 14 leta. Zadnji rok za oddajo naročilnic je do 5. februarja 1946.

Bolniški odsek MLO za okrožno mesto Ljubljana bo na podlagi zdravniških potrdil izdajal nakazila za mesec februar bolnikom in nosečim ženam po razporedu, ki bo nabit na razglasni deski v veži v Beethovnovi ulici 7.

CENA MASTI

Federalni urad za cene Predsedstva NVS je določil cene za mast domačega izvora v prodaji na debelo na din 68,40, v prodaji na drobno na din 76,60 za 1 kg franko prodajalčevu skladišče ali prodajalna z vsami javnimi dajatvami.

Obenem se odredba ministrstva za trgovino in preskrbo NVS z dne 30. I. 1946 o obvezni prijavi zaig žita in ostalih mleviskih izdelkov pri prodajalcih na drobno, razširja tudi na zaloge masti, zaradi česar so za druge, trgovci in razpečevalci življi dolžni prijaviti okrajnim ljudskim odborom tudi zaloge masti po stanju z dne 31. I. 1946 in sicer najkasneje do 5. II. 1946.

Upravičenci na dodatne življske nakaznice za težke in lahke delavce, katerih veljavnost je podaljšana do 19. II. 1946, dobe mast na te nakaznice še po cenah iz januarja 1946, t. j. po din 48 za 1 kilogram. Začeti s mesecem februarjem pride v prodajo mast domačega izvora, izdelana tako iz slanine zbrane od rejcev v Sloveniji v smislu uredbe o klanju prašičev in oddaji mašob z dne 3. II. 1945, kakor avožena iz Banata iz kontingenta za Slovenijo določene masti banatskega izvora.

Cena domačega slovenske masti je visoka zaradi razmora ugodne cene za odkup slanine pri rejcu po din 50 za prvenstveno oziroma din 45 za drugovrstno slanino po kilogramu. S to ceno se je nameravala zagotoviti čim večja oddaja slanine od rejcev in s tem preskrbo potrošnikov z mastjo. Tudi iz Banata avožena mast je znatno dražja od masti izvora UNRRA. Ker slednja za mesec februar ni še prispela, ni pa možno odložiti razdelitve masti na nakaznice, je moraj Navod za februar spraviti v promet mast domačega izvora iz obeh navedenih virov. Tako je pri ceni din 80 za mast iz Slovenije in din 55 za mast iz Banata po kilogramu na debelo izračunana povprečna prodajna cena masti v smislu objavljene odločbe. Te cene pa veljajo za enkrat samo za februarški obrok. Za nadaljnje mesece se bo cena masti določila na novo, zlasti ker je računati tudi na cenejšo mast izvora UNRRA, kar bo pomenilo poprečno ceno masti.

CENE MLEKA

Federalni urad za cene pri Predsedstvu NVS določa po predlogu ministrstva za trgovino in preskrbo NVS in ministrstva za kmetijstvo NVS sledeče najvišje cene za mleko in mlečne izdelke domačega izvora:

Table with columns: prodajna cena, proiz. na na, vjajalec debelo drobno, din, din, din. Rows include: polno mleko za 1 liter 4.50 5.70 6.-, posneto mleko za 1 liter 3.10 3.70 4.-, pinjenec za 1 liter 3.10 3.70 4.-, čajno maslo za 1 kg 96.- 104.- 112.-, kmečko maslo za 1 kg 76.- 82.- 90.-, kuhano maslo za 1 kg 112.- 120.- 130.-, skuta iz polnega mleka za 1 kg 38.- 44.- 50.-, skuta iz posnete mleka za 1 kg 25.- 30.- 34.-, bolhince in ostali domači polnomastni siri za 1 kg 66.- 72.- 80.-, polnomastni siri za 1 kg 38.- 44.- 50.-

Cene veljajo za proizvajalce oziroma pridelovalce na domu v prodaji na debelo in na drobno franko mlekarne. V cenah so vključene vse javne dajatve in se kakršni koli pribitki k cenam nedopustni. Prakoračenje cen je kaznivno po zakonu o zatiranju nedopustne špekulacije in gospodarske sabotaže. Ta odločba velja od 1. februarja 1946 dalje.

ŠAH

Celjski šahovski klub je priredil redni brzoturnir za mesec januar v kavarni »Evropi« v petek dne 25. t. m. Udeležilo se ga je 12 igralcev. Uspahli so naslednji:
1. ing. Sajovic 9 točk, 2. ing. Bukanovski 8½, 3. Snajder Jože 8, 4. Faja, 5.-6. Rudolf in Rupan 6½, 7. Snajder Franc 5½.

Kvalifikacijski turnir za 1. 1945-1946, ki je razdeljen v grupo A in B bo zaključen v ponedeljek 4. februarja. Udeleženi tega turnirja, ki so dosegli nad 40% uspeh imajo pravico igrati v glavnem turnirju. Glavni turnir je že razpisal. Prijavo je vpisati v turnirsko knjigo. Prijavnina din 20 in kavcija din 20. Zrebanje in I. kolo glavnega turnirja bo v torek dne 5. februarja ob 19.30 uri v kavarni »Evropi«.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

V LJUBLJANI

Sobota, 2. februarja ob 15. uri: P. Golia: »Triglavska bajka«. (Predstava v opernem poslopiju). Izven. Ob 20. uri: B. Nušič: »Pokojnik«. Izven.

Nedelja, 3. februarja ob 15. uri: P. Golia: »Triglavska bajka«. (Predstava v opernem poslopiju). Izven. Ob 20. uri: M. Pucova: »Svet brez sovražta«. Izven.

Ponedeljek, 4. februarja ob 18. uri: P. Golia: »Triglavska bajka«. Izven.

Torek, 5. februarja ob 15. uri: Skvarkin: »Tuje dete«. Izven. Ob 20. uri: V. Zupan: »Rojstvo v nevihtu«. Izven.

Sreda, 6. februarja ob 11. uri: Prešernova proslava. Ob 15. uri: Goldoni-Rupel: »Primorske zdravce«. Izven. Ob 20. uri: Cankar: »Za narodov blagore«. Izven.

Opera:

Sobota, 2. februarja ob 15. uri: P. Golia: »Triglavska bajka«. (Dramska predstava v poslopiju Opere). Izven. Ob 19.30 uri: A. Dvořak: »Rusalka«. Izven. Costovanje Zlate Gjungjenac.

Nedelja, 3. februarja ob 15. uri: P. Golia: »Triglavska bajka«. (Dramska predstava). Izven. Ob 19.30 uri: B. Smetana: »Prodana nevesta«. Costovanje Zlate Gjungjenac.

Ponedeljek, 4. februarja: Zaprt.

Torek, 5. februarja ob 20. uri: I. večer sodobne slovenske opere. Izven.

Sreda, 6. februarja: Zaprt.

Četrtek, 7. februarja ob 20. uri: II. večer sodobne slovenske opere. Izven.

V MARIBORU

Sobota, 2. februarja ob 15. uri: Nušič: »Sumljiva oseba«. Izven. Ob 20. uri: Otvoritev Kulturnega tedna. Linhart: »Veseli dan ali Matiček se žen«. Ljudska predstava. Globoko znižane cene.

Nedelja, 3. februarja ob 15. uri: Linhart: »Veseli dan ali Matiček se žen«. Costovanje v Slovenski Bistrici. Ob 20. uri: Smetana: »Prodana nevesta«. Ljudska predstava. Globoko znižane cene.

NA JESENICAH

Sobota, 2. februarja ob 19.30 uri: Skvarkin: »Izpit za življenje«. Premiera.

Nedelja, 3. februarja ob 19.30 uri: Skvarkin: »Izpit za življenje«. Red A.

Torek, 5. februarja ob 20. uri: Cesar: »Trije vaški svetniki«. Costovanje v Radovljici.

Sobota, 9. februarja ob 19.30 uri: Bor: »Raztrganc«. Premiera.

Nedelja, 10. februarja ob 15. uri: Skvarkin: »Izpit za življenje«. Red B. Ob 19.30 uri: Bor: »Raztrganc«. Red A.

KINEMATOGRAFI

V LJUBLJANI

KINO UNION: Jugoslovanski dokumentarni film »Beograd, tednik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15 uri.

KINO MATICA: Sovjetski film »Salvat Julajev«, tednik. Ob 16.15, 18.15 in 20.30 uri.

KINO SLOGA: Spanski film »Spanska krič«, tednik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15 uri.

KINO KODELJEVO: Sovjetski film »En dan vojne«, tednik. Ob 20. uri.

V ponedeljek 4. februarja ob 10. uri dopoldne in ob 14. uri popoldne bo v kinu Matel predstava sovjetskega filma »Salvat Julajev« za ZMS. Vstopnice dvignite pri Mestnem odboru ZMS.

DRŽAVNI KINEMATOGRAFI

Spored 2 t. m.

BLED: Francoski film »Decembrska noč«, tednik.

DOMZALE: Sovjetski film »Četvero srec«, tednik.

DRAVOGRAD: Francoski film »Med stiri mladeniči«, tednik.

GROUPLJE: Finski film »Potepuhov valček«, tednik.

IG: Čuški film »Turbinca«, tednik.

KAMNIK: Ameriški film »Soba 309«, tednik.

LASKO: Francoski film »Edvard VII«, tednik.

MARIBOR — »ESPLANADE: Ameriški film »Nekoč se je zgodilo«, tednik.

NOVO MESTO: Sovjetski film »Vdora«, tednik.

ORMOZ: Italijanski film »Preko ljubezni«, tednik.

PTUJ — »TITOV DOM: Ameriški film »Detektiv Andy Hardy«, tednik.

RADEČE: Ameriški film »Oče in otroci«, tednik.

RAVNOVLJICA: Sovjetski film »Branta je domovino«, tednik.

RAJHENBURG: Francoski film »Junaki jutrišnjega dne«, tednik.

ROGAŠKA SLATINA: Ameriški film »Slučaj Gardens«, tednik.

RUSE: Sovjetski film »Ob šestih po zmagi«, tednik.

SLOVENJGRADEC: Angleški film »Signal iz Alžira«, tednik.

SOSTANJ — »KAJUH: Sovjetski film »Neulovljivi Jans«, tednik.

SKOFJA LOKA: Ameriški film »Zena ustvarja zgodovino«, tednik.

ST. JERNEJ: Angleški film »Osvobođenje Afrike«, tednik.

TRBOVLJE: Sovjetski film »Zoja Kosmodemjansk«, tednik.

VEVČE: Ameriški film »Hotel za žene«, tednik.

VRHNIKA: Francoski film »Človek iz Eden bara«, tednik.

ŽALEC: Sovjetski film »Dvoboj«, tednik.

Ruska berila - Тексты для чтения

Ureja Društvo za kulturno sodelovanje Slovenije s Sovjetsko zvezo.

Pravkar je izšel 2. zvezek tega časopisa, ki prinaša rusko čtivo s slovenskim slovarjem. V tem zvezku so teksti J. V. Stalina, I. Erenburga, A. P. Čehova, Cankarjeva črtica »Mati« v ruskem prevodu, razni poučni sestavki, pesmi.

Cena zvezka 12 din. Dobi se v vseh knjigarnah.

SLOVENSKI KNJIŽNI ZAVOD V LJUBLJANI

Pred skofije 5